

**PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO PROGRAMU
OCHRONY
ŚRODOWISKA DLA GMINY
JABŁONKA NA LATA 2018-2025**

Opracowanie:

Grupa CDE

Grupa CDE Sp. z o.o.

ul. Krakowska 11

43-190 Mikołów

tel.: 32 326 78 17

e-mail: biuro@ekocde.pl

Zespół autorów:

Agnieszka Kopańska

Michał Mroskowiak

Tomasz Pilch

Anna Piotrowska

Wojciech Płachetka

Aleksandra Szlachta

Spis treści

---

1. Wstęp	5
1.1 Podstawa opracowania	5
1.2 Cel i zakres prognozy	6
1.3 Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy	8
2. Zakres ocenianego dokumentu	9
2.1 Podstawa opracowania i główne cele projektu POŚ dla Gminy Jabłonka	9
3. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji	10
3.1 Istniejący stan środowiska	10
3.1.1 Położenie administracyjne i demografia	10
3.1.2 Geomorfologia i gleby	12
3.1.3 Zasoby naturalne	15
3.1.4 Stosunki wodne	16
3.1.5 Warunki klimatyczne	23
3.1.6 Stan powietrza	23
3.1.7 Hałas i pola elektromagnetyczne	27
3.1.8 Zabytki	31
3.1.9 Zasoby przyrodnicze	32
3.2 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu ..	39
4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym	40
4.1 Dokumenty międzynarodowe i wspólnotowym	41
4.2 Dokumenty krajowe	43
4.3 Dokumenty wojewódzkie i lokalne	45
5. Określenie, analiza i ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko	52
5.1 Macierz skutków środowiskowych	52
5.2 Analiza i ocena potencjalnych skutków dla środowiska w wyniku wdrażania zapisów dokumentu ..	60
6. Cele ochrony przyrody wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody oraz zakazy wynikające z ustanowionych form ochrony przyrody	73
6.1 Oddziaływanie planowanych zadań na Obszary Natura 2000	77
6.2 Oddziaływanie planowanych działań na Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu ...	81
6.3 Oddziaływanie zapisów POŚ na wartości przyrodnicze form ochrony przyrody w rozumieniu art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody	81
7. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	82
8. Propozycje działań alternatywnych	86

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

9. Potencjalne oddziaływanie transgraniczne	86
10. Metody analizy skutków realizacji projektu	87
11. Streszczenie języku niespecjalistycznym	88
Spis tabel	91
Spis rysunków.....	92

1. Wstęp

1.1 Podstawa opracowania

Podstawą prawną opracowania *Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jabłonka na lata 2018-2025* (w niniejszym dokumencie zwanym POŚ), jest ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2017 poz. 1405), zwana dalej ustawą OOŚ.

Zgodnie z zapisami artykułów 46 i 47 ustawy OOŚ, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty następujących dokumentów strategicznych:

1. koncepcje przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, plany zagospodarowania przestrzennego oraz strategię rozwoju regionalnego;
2. polityki, strategię, plany lub programy w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywane lub przyjmowane przez organy administracji, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityki, strategię, plany lub programy inne niż wymienione w pkt. 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar NATURA 2000, jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru NATURA 2000 lub nie wynikają z tej ochrony. Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione powyżej, jeżeli wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko.

Dodatkowo podstawę formalno-prawną opracowania niniejszej Prognozy stanowią:

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. WE L 197 z 21.07.2001, str. 30; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne, rozdz. 15, t. 6, str. 157);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/4/WE z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylającej dyrektywy Rady 90/313/EWG (Dz. Urz. WE L 41 z 14.02.2003, str. 26);
- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE z dnia 26 maja 2003r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów

w zakresie środowiska oraz zmieniającej w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywy Rady 85/337/EWG i 96/61/WE (Dz. Urz. UE L 156 z 25.06.2003, str. 17);

- Dyrektywa Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (Dz. Urz. WE L 175 z 05.07.1985, str. 40, ze zm.);
- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory (Dz. Urz. WE L 206 z 22.07.1992, str. 7, ze zm.);
- Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków (Dz. Urz. WE L 103 z 25.4.1979 ze zm.);
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799);
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2018 poz. 142);
- Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (Dz.U. 2018 poz. 21);
- Ustawa z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. 2018 poz. 954);
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz.U. 2017 poz. 1073);
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2016 poz. 71).

1.2 Cel i zakres prognozy

Celem Prognozy jest określenie potencjalnych skutków w środowisku, spowodowane wdrożeniem zapisów *Prognozy oddziaływania na środowisko Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jabłonka na lata 2018-2025*, jak również sformułowanie zaleceń o charakterze przeciwdziałania lub minimalizacji dla wszelkich jej negatywnych oddziaływań. Prognoza powinna wspierać proces decyzyjny dla realizacji inwestycji ingerujących w stan środowiska.

W Prognozie zawarto informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko. Podczas jej opracowania starano się zidentyfikować i ocenić oddziaływania na wszelkie komponenty środowiska związane z ustaleniami projektu POŚ. Ponadto przeanalizowano zgodność danego dokumentu z celami środowiska ustanowionymi na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.

Niniejszy rozdział wypełnia zalecenia zawarte w ustawie OOS. Zgodnie z zapisami art. 51 Ustawy OOS, prognoza oddziaływania na środowisko:

1. Zawiera:

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

- a) informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
  - b) informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
  - c) propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
  - d) informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
  - e) streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym;
2. Określa, analizuje i ocenia:
- a) istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
  - b) stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
  - c) istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
  - d) cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
  - e) przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko, a w szczególności na:
    - różnorodność biologiczną,
    - ludzi,
    - zwierzęta,
    - rośliny,
    - wodę,
    - powietrze,
    - powierzchnię ziemi,
    - krajobraz,
    - klimat,
    - zasoby naturalne,
    - zabytki,
    - dobra materialne,
- z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy;
3. Przedstawia:
- a. rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji

projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru,

- b. biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru NATURA 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Podczas opracowywania niniejszej prognozy uwzględniono uzgodniony zakres i stopień szczegółowości opracowania wynikający z następujących pism:

- ❖ Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie – pismo z dnia 20 marca 2018 roku, znak: OO.411.1.2a.2018.MaS;
- ❖ Małopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego – pismo z dnia 21 marca 2018 roku, znak: NS.9022.10.35.2018.

1.3 Informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w ustawie OOŚ. Opracowanie wykonano na podstawie metod statystycznych i porównawczych, dostosowanych do stanu współczesnej wiedzy. Zgodnie z art. 52 ustawy OOŚ autorzy kierowali się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu.

Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji.

Przy sporządzaniu Prognozy wykorzystano dostępne publikacje, dokumenty i raporty dotyczące rozpatrywanego obszaru. Ponadto analizie poddano środowiskowe uwarunkowania realizacji zadań projektu POŚ ze szczególnym uwzględnieniem możliwego oddziaływania na poszczególne komponenty środowiska.

2. Zakres ocenianego dokumentu

2.1 Podstawa opracowania i główne cele projektu POŚ dla Gminy Jabłonka

---

Projekt POŚ dla Gminy Jabłonka jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej na terenie gminy. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, program doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Opracowanie, jakim jest POŚ określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia opracowania, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień, będących zagadnieniami techniczno-ekonomicznymi, związanymi z przyszłymi projektami.

W projekcie POŚ dla Gminy Jabłonka wyznaczono kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz lokalnych potrzeb i są to:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- Zagrożenia hałasem;
- Pola elektromagnetyczne;
- Gospodarowanie wodami;
- Zasoby geologiczne;
- Gleby;
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów;
- Zasoby przyrodnicze;
- Zasoby geologiczne;
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Na ich podstawie wyznaczono cele długoterminowe oraz ich kierunki interwencji, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami gminnymi oraz obowiązującym prawem lokalnym.

3. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji

3.1 Istniejący stan środowiska

3.1.1 Położenie administracyjne i demografia

Gmina Jabłonka jest gminą wiejską o powierzchni 212 km². Położona jest na południu województwa małopolskiego, w powiecie nowotarskim, na pograniczu polsko-słowackim. Siedzibą administracyjną jest miejscowość Jabłonka. W skład Gminy wchodzi następujące miejscowości:

- Jabłonka,
- Chyżne,
- Lipnica Mała,
- Orawka,
- Podwilk,
- Zubrzyca Dolna,
- Zubrzyca Górna.

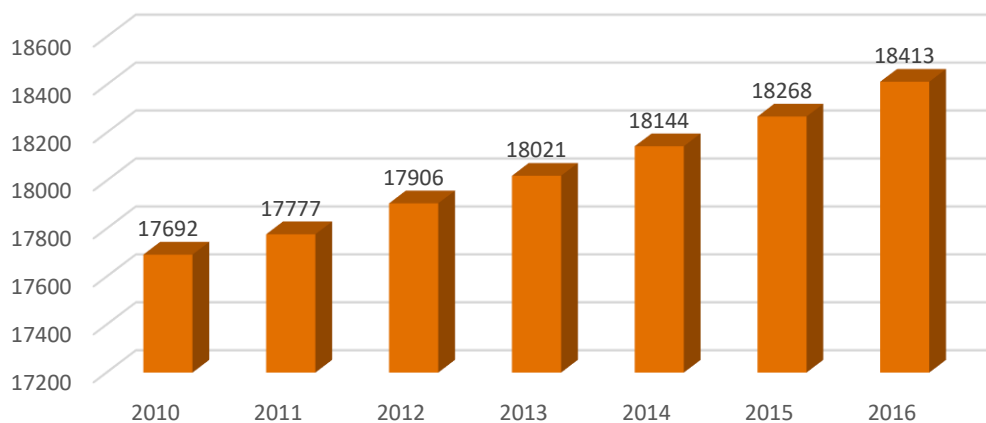
Rysunek 1. Położenie Gminy Jabłonka na tle powiatu nowotarskiego (źródło: www.gminy.pl)

Gmina Jabłonka graniczy z następującymi gminami: Bystra – Sidzina (powiat suski), Czarny Dunajec (powiat nowotarski), Lipnica Wielka (powiat nowotarski), Raba Wyżna (powiat nowotarski), Spytkowice (powiat nowotarski), Zawoja (powiat suski). Gmina Jabłonka sąsiaduje również ze słowackimi okresami (powiatami) Dolny Kubin i Twardoszyn.

Obszar gminy jest silnie zróżnicowany pod względem szaty roślinnej. Wynika to z jego różnorodności geomorfologicznej, glebowej i klimatycznej oraz wpływu działalności gospodarczej człowieka.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

Wg Głównego Urzędu Statystycznego w gminie Jabłonka pod koniec 2016 roku stan ludności wynosił 18 413 osób. Na przestrzeni ostatnich 6 lat zauważa się sukcesywny wzrost liczby ludności na terenie gminy, wzrost ten nastąpił na poziomie około 4%. Na terenie województwa małopolskiego oraz powiatu nowotarskiego z roku na rok również zauważa się wzrost liczby mieszkańców.

Rysunek 2. Liczba mieszkańców Gminy Jabłonka w latach 2010-2016
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)

W 2016 roku Gminę Jabłonka zamieszkiwało 9 323 kobiet i 9 090 mężczyzn. Poniższa tabela ukazuje zmiany demograficzne na terenie gminy w latach 2010-2016 w podziale na płeć. Zauważa się wyraźną przewagę liczby kobiet nad mężczyznami – średnio o około 200 osób.

Tabela 1. Liczba mieszkańców na terenie Gminy Jabłonka w podziale na płeć w latach 2010-2016 (źródło: dane GUS)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Mężczyźni	8777	8800	8867	8906	8966	9019	9090
Kobiety	8915	8977	9039	9115	9178	9249	9323
Ogółem	17692	17777	17906	18021	18144	18268	18413

Gęstość zaludnienia to wskaźnik pokazujący wielkość osadnictwa ludności na określonej powierzchni terenu. Najczęściej ustala się go w postaci liczby osób zamieszkujących daną gminę w przeliczeniu na kilometr kwadratowy. Gęstość zaludnienia na terenie Gminy Jabłonka w 2016 roku wynosiła 87 os./km².

Tabela 2. Gęstość zaludnienia na terenie Gminy Jabłonka w latach 2010-2016 (źródło: dane GUS)

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Gęstość zaludnienia [os./km²]	83	84	84	85	85	86	87

3.1.2 Geomorfologia i gleby

Obszar gminy Jabłonka ma zróżnicowaną budowę geologiczną. Wyróżniają się fragmenty elementów tektonicznych Karpat, ułożonych równoleżnikowo. Są to:

- ❖ obniżenie orawsko-nowotarskie, zajmujące południową część obszaru,
- ❖ blok Babiej Góry w środkowej i północnej części gminy.

Pod względem geologicznym występują tu utwory należące do fliszu podhalańskiego (w południowej części gminy) oraz do jednostki magurskiej. Osady płaszczowiny magurskiej reprezentowane są przez piaskowce i łupki serii magurskiej, piaskowce i łupki należące do warstw beloweskich oraz utwory inoceramowe o mniejszym rozprzestrzenieniu. Utwory młodsze, czwartorzędowe, na wzniesieniach wykształcone są jako gliniaste i ilaste pokrywy zwietrzelinowe, o niewielkiej na ogół miąższości, z dużą zawartością rumoszu skalnego. Lokalnie występują pokrywy o charakterze koluwiów (materiału osuwiskowego) lub deluwiów (osadów wypłukiwanych z powierzchni stoków i osadzanych u ich podstawy).

Utwory rzeczno-lodowcowe zalegające dno Kotliny Orawsko-Nowotarskiej są głównie wykształcone w postaci piasków drobno- i różnoziarnistych oraz żwirów z wkładkami ilastymi, z występującymi wśród nich różnej wielkości otoczkami. Ponadto w tym rejonie występują miejscami mady i mułki oraz gliny zwietrzelinowe. W epoce polodowcowej (holocen) na równinach stożków napływowych rozwinęły się rozległe torfowiska, w przewadze typu wysokiego.

Wg podziału Kondrackiego, obszar gminy znajduje się na pograniczu dwóch jednostek fizyczno-geograficznych:

- ❖ podprowincji Centralne Karpaty Zachodnie (Wewnętrzne), mezoregion Kotliny Orawsko-Nowotarskiej – w skład której wchodzi południowa, dolinna część obszaru oraz
- ❖ podprowincji Zewnętrzne Karpaty Zachodnie, mezoregion Beskidu Żywieckiego – w skład którego wchodzi Działy Orawskie i Pasma Babiogórskie.

Południowa część gminy leży w Kotlinie Orawskiej - zachodniej części Kotliny Orawsko-Nowotarskiej, którą na północy i północnym wschodzie ograniczają wzniesienia Działów Orawsko-Podhalańskich. Dno posiada cechy mało przeobrażonej kotliny tektonicznej, której dno zalegają grube do 300 m pokłady osadów rzecznych i limnicznych (żwiry, piaski, iły). Na osadach, wypełniających kotlinę, zalega stożek napływowy Czarnego Dunajca, osadzony przez wody lodowcowe w czasie trzech zlodowaceń tatrzańskich.

Północno - zachodni skraj Kotliny wypełnia mniejszy stożek napływowy Czarnej Orawy, zbudowany częściowo z osadów stożka Czarnej Dunajca zniesionych z jego powierzchni przez potoki - dopływy Orawy, częściowo zaś z osadów fliszowych naniesionych przez rzekę ze zlewni źródłowej.

Środkowa i północna część gminy leży w obrębie Działów Orawsko-Podhalańskich o rzeźbie pogórza wysokiego. Rozległe grzbiety pogórza przybierają lokalnie charakter niewielkich płaskowzgórzy, o stokach opadających łagodnie w kierunku równie łagodnie ukształtowanych dolin o niewielkich na ogół spadkach. Stoki wzniesień, rozczłonkowane przez płytkie doliny nieckowate opadają łagodnie w kierunku południowym i południowo-zachodnim, ku Kotlinie Orawskiej. Mimo niewielkich na ogół spadków terenu, grube pokrywy zwietrzelinowo - soliflukcyjne zalegające powierzchnię stoków, wykazują w licznych miejscach tendencję do ruchów grawitacyjnych, stąd liczne lokalne ich spełzanie i niewielkie powierzchnie osuwiskowe.

Północna część gminy obejmuje obszar Pasma Babiogórskiego, opierając się o południowy stok Babiej Góry (1723 m n.p.m.) a na wschód poprzez przełęcz Krowiarki (986 m n.p.m.) biegnie grzbietem Pasma Policy (Polica -1367 m n.p.m., Czerniec 1328 m n.p.m.). Obszar ten zajmują zalesione, silnie nachylone stoki górskie o spadkach dochodzących lokalnie do 70%, z licznymi zagłębionymi, niszami źródłowymi, rozcięte głębokimi V – kształtnymi dolinami potoków.

Na terenie Gminy Jabłonka dominują gleby IV i V klasy bonitacyjnej. Pod względem przydatności rolniczej określanej klasą bonitacyjną, procentowy udział poszczególnych klas przedstawia się następująco:

- 33,7% - klasa IV,
- 35,5% - klasa V,
- 21,5% - klasa VI,
- 0,02% - klasa III.

Ze względu na pochodzenie, przeważają gleby górskie oraz podgórskie. Są to gleby brunatne kwaśne oraz wylugowane, jak również słabo wykształcone gleby szkieletowe. Gleby te zajmują szczytowe partie najwyższych wzniesień. Są to prawie wyłącznie gleby leśne w małym stopniu zmienione przez człowieka. Odgrywają one ważną rolę hydrogeologiczną z uwagi na duże zdolności retencyjne - mogą chwilowo zatrzymywać do 100 mm opadów. Wzdłuż koryta rzeki Czarna Orawa z naniesionych materiałów aluwialnych wykształciły się mady. Są to gleby powstałe w wyniku nagromadzenia się materiału niesionego przez wody i akumulowanego w wyniku wytrącania energii wody. Główną cechą mad jest obecność w profilu naprzemianległych warstw o różnym składzie granulometrycznym.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

W ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzony jest również monitoring chemizmu gleb ornych Polski. Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Monitoring chemizmu gleb ornych Polski jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Kolejna, piąta tura Monitoringu przypadła na lata 2015-2017. Monitoring obejmuje wyłącznie użytki rolne, ze szczególnym uwzględnieniem gruntów ornych, na których istnieje bezpośrednia zależność pomiędzy stanem gleby a bezpieczeństwem produkowanej żywności.

Na terenie Gminy Jabłonna znajduje się stały punkt pomiarowy nr 419.

- ❖ Punkt pomiarowy nr 419 – Jabłonna,
- ❖ Kompleks: 12 (owsiano-ziemniaczany górski),
- ❖ Typ: AP (gleby pyłowe),
- ❖ Klasa bonitacyjna: V,
- ❖ Źródła zanieczyszczenia: emisje przemysłowe.

Zakres badań obejmuje właściwości gleby takie jak: skład granulometryczny, kwasowość, zawartość materii organicznej, właściwości sorpcyjne, zawartość pierwiastków przyswajalnych dla roślin, zawartość makroelementów, pierwiastków śladowych, wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA), pestycydy, radioaktywność i zasolenie gleb. W poniższej tabeli przedstawiono wyniki monitoringu chemizmu gleb ornych w punkcie pomiarowym znajdującym się na terenie Gminy Jabłonna.

Tabela 3. Wyniki monitoringu chemizmu gleb ornych na terenie Gminy Jabłonna w 2005, 2010 oraz 2015 roku
(źródło: www.gios.gov.pl)

	2005	2010	2015
Odczyn pH w zawiesinie H ₂ O	6,0	5,2	4,3
WWA	116	122,2	125,3
Pestycydy chloroorganiczne - DDT/DDE/DDD	-	-	0,003
Próchnica [%]	3,71	3,48	3,27
Pojemność sorpcyjna gleby	11,88	12,32	12,19

Odczyn gleby na terenie Gminy Jabłonna w 2015 roku określa się jako bardzo kwaśny (4,3). Przy wartościach pH poniżej 4,5 (odczyn bardzo kwaśny) w roztworze glebowym pojawiają się rozpuszczalne formy glinu uszkadzające włókniki korzeni, upośledzając pobieranie wody i składników pokarmowych przez rośliny, a co za tym idzie ograniczające ilość i jakość plonów. Ponadto przy tak niskim pH następuje mobilizacja wielu szkodliwych pierwiastków zawartych w glebie i ich pobieranie

przez rośliny (między innymi toksyczne pierwiastki śladowe). Jedną z grup trwałych zanieczyszczeń organicznych (TZO) są wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne (WWA), z których część wykazuje silne właściwości toksyczne, mutagenne i rakotwórcze. Stopień zanieczyszczenia WWA wg IUNG na terenie Gminy został oszacowany jako 0, a więc gleby nie są zanieczyszczone. Pestycydy chloroorganiczne (PCO) były przez kilka dziesięcioleci powszechnie stosowane w rolnictwie do zwalczania chorób i szkodników roślin. Od lat 70-tych ubiegłego wieku w naszym kraju obowiązuje zakaz ich używania, ze względu na dużą trwałość w środowisku, toksyczność i zdolność do akumulacji w łańcuchu pokarmowym człowieka i innych organizmów żywych. Na terenie Gminy Jabłonka nie stwierdzono zanieczyszczenia gleb pestycydami chloroorganicznymi.

3.1.3 Zasoby naturalne

Na terenie Gminy Jabłonka nie występują żadne tereny ani obszary górnicze, znajdują się natomiast dwa złoża surowców mineralnych gdzie wydobywaną kopaliną są kruszywa naturalne. W poniższej tabeli przedstawiono szczegóły.

Tabela 4. Złoża surowców mineralnych na terenie Gminy Jabłonka (źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych)

Lp.	Nazwa złoża	Kopalina	Nadzór Górniczy	Powierzchnia [m ²]
1	Jabłonka	Kruszywa naturalne	Okręgowy Urząd Górniczy - Kraków	1 648 884
2	Jabłonka	Kruszywa naturalne	Okręgowy Urząd Górniczy - Kraków	642 403

Rysunek 3. Granice złóż na terenie Gminy Jabłonka (źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych)

Na obszarze gminy Jabłonka wyróżnić można poziom wodonośny w utworach fliszowych. Horyzont wodonośny tworzą tu wody szczelinowo - porowe zalegające w warstwach gruboławicowych piaskowców. Wydajność tego poziomu jest duża w strefach zasilania, poza tymi strefami wydajność się

zmniejsza z uwagi na trudności z infiltracją wód poprzez pokrywę czwartorzędową lub serię łupków. Zasobne fragmenty warstw wodonośnych zaliczone zostały do Głównych Zbiorników Wód Podziemnych przez Instytut Hydrogeologiczny i Geologii Inżynierskiej AGH.

Na terenie Gminy Jabłonka nie znajdują się żadne otwory wiertnicze ani geostanowiska. Teren gminy zagrożony jest osuwiskami, które najbardziej zauważalne są w północnej jej części. Zagrożenia osuwiskami związane są z budową geologiczną Gminy. Środkowa i północna jej część leży w obrębie Działów Orawsko-Podhalańskich o rzeźbie pogórza wysokiego. Rozległe grzbiety pogórza przybierają lokalnie charakter niewielkich płaskowzgórz, o stokach opadających łagodnie w kierunku równie łagodnie ukształtowanych dolin o niewielkich na ogół spadkach. Mimo niewielkich na ogół spadków terenu, grube pokrywy zwietrzelinowo - soliflukcyjne zalegające powierzchnię stoków, wykazują w licznych miejscach tendencję do ruchów grawitacyjnych, stąd liczne lokalne ich spełzanie i niewielkie powierzchnie osuwiskowe.

3.1.4 Stosunki wodne

Wody powierzchniowe

Obszar gminy Jabłonka leży w dorzeczu Czarnej Orawy w zlewisku Morza Czarnego. Czarna Orawa przecina Jabłonkę z północnego-wschodu na południowy - zachód. Na obszarze miejscowości Jabłonka wpadają do Czarnej Orawy potoki Zubrzyca, Borowy i Wisielec. Część cieków na terenie gminy zachowała naturalny charakter koryt, które regulowane są jedynie lokalnie w miarę potrzeb. Koryta potoków najbardziej zagrażające istniejącym budynkom zostały uregulowane (np. potok Zubrzyca). Przy granicach gminy, na terenie Słowacji, znajduje się sztuczny zbiornik wodny – Jezioro Orawskie, zwane również Morzem Orawskim.

Zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne, ocenę jakości wód powierzchniowych wykonuje się w odniesieniu do jednostek hydrograficznych zwanych jednolitymi częściami wód powierzchniowych (JCWP). Na terenie Gminy Jabłonka znajdują się następujące JCWP:

- ❖ RW120014822279 Czarna Orawa od Zubrzycy bez Zubrzycy do ujścia;
- ❖ RW120012822219 Czarna Orawa do Zubrzycy;
- ❖ RW120012822229 Zubrzyca;
- ❖ RW120012822269 Syhleć;
- ❖ RW1200128222989 Jeleśnia na granicy PL i SK;
- ❖ RW1200128222923 Chyżny do granicy państwa;
- ❖ RW1200128222929 Chyżny graniczny;
- ❖ RW120012822249 Piekielnik;

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

- ❖ RW1200128222729 Lipnica;
- ❖ RW2000122134299 Skawa do Bystrzanki.

W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe dane.

Tabela 5. Stan JCWP na terenie Gminy Jabłonka w 2016 roku (źródło: WIOŚ Kraków)

KOD JCWP	Nazwa	Stan/ potencjał ekologiczny	Stan chemiczny	Stan JCWP	Cel dla stanu/ potencjału ekologicznego	Cel dla stanu chemicznego	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych
RW120014822279	Czarna Orawa od Zubrzycy bez Zubrzycy do ujścia	Dobry	dobry	dobry	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan chemiczny	niezagrożona
RW120012822219	Czarna Orawa do Zubrzycy	Poniżej dobrego	Poniżej stanu dobrego	Zły	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan chemiczny	zagrożona
RW120012822229	Zubrzyca	Umiarkowany	Dobry	Zły	Dobry potencjał ekologiczny	Dobry stan chemiczny	niezagrożona
RW120012822269	Syhlec	Dobry i powyżej dobrego	Dobry	Zły	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan chemiczny	niezagrożona
RW1200128222989	Jeleśnia na granicy PL i SK	dobry	Dobry	dobry	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan chemiczny	niezagrożona
RW1200128222923	Chyżny do granicy państwa	Co najmniej dobry	Dobry	dobry	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan chemiczny	niezagrożona
RW1200128222929	Chyżny graniczny	Co najmniej dobry	Dobry	dobry	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan chemiczny	niezagrożona
RW120012822249	Piekielnik	Poniżej dobrego	Poniżej stanu dobrego	zły	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan chemiczny	zagrożona
RW1200128222729	Lipnica	Dobry i powyżej dobrego	Dobry	dobry	Dobry potencjał ekologiczny	Dobry stan chemiczny	niezagrożona
RW2000122134299	Skawa do Bystrzanki	Dobry i powyżej dobrego	Dobry	Dobry	Dobry stan ekologiczny	Dobry stan chemiczny	niezagrożona

WODY PRZEZNACZONE DO PICIA

Na terenie Gminy Jabłonka znajdują się wody wykorzystywane do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia w województwie małopolskim w 2016 roku. Punkt pomiarowo-kontrolny

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

znajduje się na terenie wsi Zubrzyca Górna – Zakamionek, w obszarze JCWP Syhleć PLRW120012822269. Poniżej przedstawiono szczegółowe dane

Tabela 6. Ocena wód wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia na terenie Gminy Jabłonka w 2016 roku (źródło: WIOŚ Kraków)

Nazwa JCWP	Kod JCWP	Rzeka	Punkt pomiarowo-kontrolny		Kategoria jakości wód	Kategoria wód według wskaźników		Ocena spełnienia wymagań dla obszarów chronionych (do poboru w wodę do spożycia)
			Nazwa	km		Fizyko-chemicznych	Bakteriologicznych	
Syhlec	PLRW120012822269	Syhlec	Zakamionek	16,1	A2	A1	A2–liczba bakterii grupy coli, liczba bakterii grupy coli typu kałowego, paciorkowce kałowe	Spełnione wymogi

Wody na terenie Gminy Jabłonka spełniają wymagania dla obszarów chronionych przeznaczonych do poboru na zaopatrzenie w wodę do spożycia.

ZAGROŻENIE POWODZIAMI

Zgodnie z hydroportalem publikującym mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego (ISOK), Gmina Jabłonka nie znajduje się na terenie obszaru zagrożonego powodzią. Teren gminy w miejscowości Jabłonka, Lipnica Mała i Podwilk w niewielkich enklawach jest zagrożony podtopieniami.

Wody podziemne

Badania i oceny stanu wód podziemnych dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska. Zgodnie z Ustawą Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. (Dz.U. 2017 poz. 1566) Państwowa Służba Hydrogeologiczna wykonuje badania i ocenia stan wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych i ilościowych. W uzasadnionych przypadkach wojewódzki inspektor ochrony środowiska, wykonuje, w uzgodnieniu z państwową służbą hydrogeologiczną, uzupełniające badania wód podziemnych w zakresie elementów fizykochemicznych, a wyniki tych badań przekazuje, za pośrednictwem Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, państwowej służbie hydrogeologicznej. Krajowa sieć pomiarowa monitoringu wód podziemnych składa się w punktów pomiarowych w obrębie danej jednolitej części wód podziemnych umożliwiającą wiarygodną ocenę stanu chemicznego oraz ilościowego. Na terenie Gminy Jabłonka w 2016 roku zlokalizowane były 3 punkty pomiarowe monitoringu diagnostycznego stanu chemicznego wód podziemnych:

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

- ❖ nr 1236 – klasa I;
- ❖ nr 1237 – klasa II;
- ❖ nr 1238 – klasa IV.

Obszar Gminy Jabłonka znajduje się na terenie występowania Jednolitej Części Wód Podziemnych (JCWPd) nr 164, PLGW1000164, a także w zasięgu dwóch Głównych Zbiorników Wód Podziemnych: nr 440 Dolina kopalna Nowy Targ oraz nr 439 Zbiornik warstw Magura (Gorce). W poniższych tabelach przedstawiono charakterystykę JCWPd oraz GZWP.

Tabela 7. Ocena stanu JCWPd na terenie Gminy Jabłonka (źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych)

Wyszczególnienie	PLGW1000164
Powierzchnia	359,7 km ²
Ocena stanu chemicznego	Dobry
Ocena stanu ilościowego	Dobry
Ocena stanu ogólnego JCWPd	Dobry
Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Niezagrożona
Presja na stan ilościowy	Ujęcia wód podziemnych. Oddziaływania lokalne. Złoże torfu w Puściźnie Wielkiej
Presja na stan chemiczny	Użytkowanie rolnicze terenu (intensywne nawożenie pól, stosowanie środków ochrony roślin). Nieuregulowana gospodarka wodno-ściekowa na obszarach wiejskich. Ciągi komunikacyjne.

Tabela 8. Charakterystyka GZWP na terenie Gminy Jabłonka (źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych)

Wyszczególnienie	Dolina kopalna Nowy Targ	Zbiornik warstw Magura (Gorce)
Numer	440	439
Powierzchnia [km ²]	197,79	618,6
Typ ośrodka	porowy	porowo-szczelinowy
Głębokość [m]	4-50	5-80
Rok udokumentowania	2011	2015
Podatność zbiornika na antropopresję	na przeważającym obszarze bardzo podatny, lokalnie podatny	na przeważającym obszarze bardzo podatny, podatny

GZWP 439 Zbiornik warstw Magura (Gorce) - cały obszar GZWP to tereny bardzo podatne i podatne na zanieczyszczenie wód podziemnych. Dla GZWP nr 439 wyznaczono jeden obszar

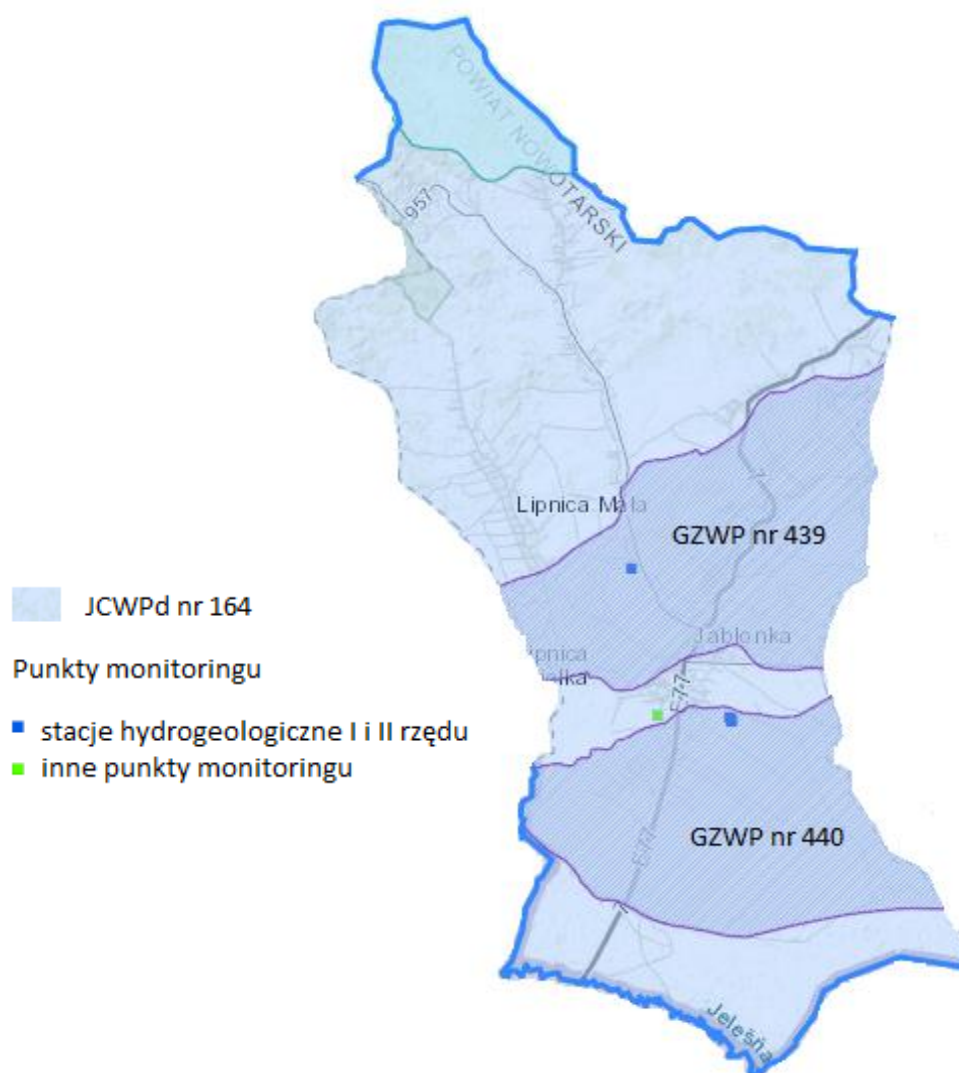
ochronny, obejmujący cały zbiornik oraz obszary przyległe, sięgające do najbliższych wododziałów. Jego powierzchnia wynosi 671,26 km². Potencjalne ogniska zanieczyszczenia wód podziemnych na obszarze ochronnym GZWP mogą stanowić tereny zabudowy wiejskiej bez kanalizacji sanitarnej, tereny upraw rolniczych, oczyszczalnie ścieków, zakłady przemysłowe, stacje paliw płynnych, główne drogi oraz wody powierzchniowe. Ważnym naturalnym czynnikiem wpływającym na ochronę wód przedmiotowego zbiornika są duże kompleksy leśne występujące na jego obszarze. Stwarzają one naturalne warunki zarówno do zachowania dobrego stanu jakościowego, jak i ilościowego paleogeńskiego poziomu wodonośnego GZWP nr 439. Dodatkowym czynnikiem chroniącym wody podziemne są prawnie ustanowione obszary ochrony przyrody i strefy ochronne ujęć.

Przedstawiona koncepcja ochrony zbiornika nie wymaga nadzwyczajnych działań, tj. likwidacji istniejących zakładów, ograniczenia działalności rolniczej czy ważnej dla regionu działalności turystycznej. Dla wyznaczonego obszaru ochronnego GZWP nr 439 zaproponowane ograniczenia w użytkowaniu terenu, których celem jest zapobieganie zanieczyszczeniom wód podziemnych, nie powinny wpływać negatywnie na funkcjonowanie i rozwój gospodarczy tego terenu.

GZWP 440 Dolina Kopalna Nowy Targ - wody podziemne w obrębie zbiornika stanowią główne źródło dla obecnego i perspektywicznego zaopatrzenia ludności w wodę do celów pitnych i gospodarczych. Z tego względu objęto go ochroną jako zbiornik wód podziemnych, a jego wody stanowią strategiczny rezerwar zasobów wód podziemnych w tym rejonie. Powierzchnia proponowanego obszaru ochronnego wynosi 257,6 km².

Potencjalne zagrożenie na obszarze GZWP nr 440 należy uznać za bardzo wysokie i wysokie, a najbardziej narażone na zanieczyszczenia są obszary dolin rzecznych. Brak izolacji poziomu wodonośnego GZWP nr 440 od powierzchni terenu praktycznie na całej powierzchni zbiornika, stwarza bezpośrednią możliwość migracji zanieczyszczeń do wód podziemnych. Ważną funkcję ochronną spełniają obszary torfowisk, które ze względu na retencyjne właściwości, mimo płytkiego występowania wód podziemnych wykazują niższy stopień podatności niż tereny do nich przyległe.

System ochrony zbiornika nie wymaga podejmowania nadzwyczajnych działań i decyzji, jedynie uporządkowania gospodarki komunalnej, gospodarki odpadami i wzmocnienie działań kontrolnych w zakresie jej funkcjonowania. W celu ochrony jakości wód podziemnych należy dążyć do zachowania dotychczasowego zagospodarowania terenu lub ograniczenia możliwości zmiany przeznaczenia głównie terenów rolniczych i leśnych, a w przypadku zmiany przeznaczenia nie dopuszczać do negatywnego wpływu zanieczyszczeń na wody podziemne.

Rysunek 4. Punkty monitoringu, jednolite części wód podziemnych oraz główne zbiorniki wód podziemnych na terenie Gminy Jablonka (źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych)

GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA

Na terenie Gminy Jablonka administratorem gminnej sieci kanalizacji sanitarnej jest Zakład Usług Komunalnych w Jabłonce. Zgodnie z przekazanymi danymi, długość sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy w 2017 roku wynosiła 332,82 km. Na przestrzeni ostatnich 6 lat długość ta wzrosła o 111,61 km. Z sieci kanalizacyjnej korzystało 16 164 osób, a liczba budynków podłączonych do sieci z roku na rok jest coraz większa – 4 618 w roku 2017.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

Tabela 9. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Jabłonka w latach 2011-2017
(źródło: Zakład Usług Komunalnych w Jabłonce)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Trend zmian
Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	221,21	221,21	251,31	300,86	323,13	328,27	332,82	↑
Liczba budynków przyłączonych do sieci kanalizacyjnej	3 108	3 244	3 463	4 117	4 350	4 492	4 618	↑
Ilość ścieków bytowych odprowadzanych do oczyszczalni ścieków [tys. m ³ /rok]	354,2	411,8	418,9	794	839	887	957	↑
Liczba osób korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej	9 500	9 905	10 486	13 800	14 597	15 078	16 164	↑

Długość czynnej sieci wodociągowej na terenie Gminy Jabłonka w 2016 roku wynosiła 97,9 km. Z roku na rok zauważa się sukcesywny rozwój sieci rozdzielczej, w latach 2011-2016 wartość ta wzrosła o 33,9 km. Na przestrzeni lat 2011-2016 obserwuje się również wzrost liczby przyłączy oraz udział ludności korzystającej z wodociągów.

Tabela 10. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Jabłonka w latach 2011-2016 (źródło: dane GUS)

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Trend zmian
Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	64,0	66,5	95,3	96,5	96,5	97,9	↑
Liczba przyłączy	1 848	1 900	1 910	1 919	1 924	1 978	↑
Woda dostarczona gospodarstwom domowym [tys. m ³]	414,5	457,3	472,4	460,9	514,1	492,2	↑
Liczba osób korzystających z sieci wodociągowej [os.]	9 248	9 402	9 483	9 567	9 643	9 808	↑

Na terenie Gminy Jabłonka znajduje się 5 oczyszczalni ścieków komunalnych, którymi zarządza Zakład Usług Komunalnych w Jabłonce:

- Oczyszczalnia ścieków w Jabłonce, ul. Otrębowa 19;
- Oczyszczalnia ścieków w Zubrzycy Dolnej, ul. Babiogórska 51;

- Oczyszczalnia ścieków w Podwilku, Podwilk 66B;
- Oczyszczalnia ścieków w Lipnicy Małej;
- Oczyszczalnia ścieków w Chyżnem, Chyżne 300.

3.1.5 Warunki klimatyczne

Obszar Gminy Jabłonka znajduje się w karpackim regionie klimatycznym Polski. Cechą charakterystyczną takich warunków klimatycznych są niskie średnie roczne temperatury powietrza, krótki okres wegetacyjny, częste opady oraz długi okres zalegania śniegu w sezonie zimowym. Pogodę oraz warunki atmosferyczne na obszarze kształtują w głównej mierze masy powietrza polarno-morskiego, których wpływy można obserwować przez ok. 60-65% ogólnej liczby dni w roku. Na terenie Gminy panuje przewaga wiatrów zachodnich i południowych (około 25 – 30 %), co skutkuje dużą ilością zachmurzenia i opadów, odwilżami w okresie zimowym, ale także słonecznymi i ciepłymi okresami w trakcie lata oraz jesieni. Średnia roczna temperatura jest niższa niż średnia krajowa i wynosi około 7°C. Pokrywa śnieżna utrzymuje się średnio około 100 dni w ciągu. Okres wegetacyjny w regionie trwa od końca kwietnia do początku listopada, jego długość szacowana jest na około 200 – 210 dni. Średnie roczne sumy opadów na terenie Gminy wynoszą około 900 mm.

Cechą charakterystyczną klimatu na tym obszarze jest wysoki poziom zachmurzenia, który rocznie osiąga nawet do 50%. Ma to ogromny wpływ zarówno na wilgotność, opady, jak i na temperaturę powietrza. Co istotne, często występującym zjawiskiem atmosferycznym w regionie jest inwersja temperatury, która polega na wzroście temperatury wraz ze wzrostem wysokości nad poziomem morza. Jednym z najbardziej zauważalnych efektów tego zjawiska jest zaleganie mgieł.

3.1.6 Stan powietrza

Jakość powietrza atmosferycznego ma fundamentalne znaczenie dla jakości życia mieszkańców powiatu oraz przyrody nieożywionej, przyczyniają się również do zmian klimatu, dlatego też bardzo ważna jest jego ochrona i monitoring. Warunki meteorologiczne (m.in. prędkość i kierunek wiatru, opad atmosferyczny, temperatura powietrza), jakie panują na danym obszarze mają wpływ na rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń. Ochrona powietrza polega na zapewnieniu jak najlepszej jego jakości poprzez utrzymanie poziomów substancji w powietrzu poniżej dopuszczalnych dla nich poziomów lub co najmniej na tych poziomach oraz zmniejszaniu poziomów substancji w powietrzu co najmniej do dopuszczalnych, gdy nie są one dotrzymane. Nadmierne zanieczyszczenie powietrza, oprócz bezpośredniego szkodliwego oddziaływania na zdrowie ludności, powoduje także niekorzystne zmiany w środowisku.

Głównym źródłem zanieczyszczeń wprowadzanych do powietrza jest emisja, którą można podzielić na:

- niską emisję (indywidualne kotłownie domowe, lokalne systemy grzewcze);

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

- emisję związaną z działalnością zakładów przemysłowych i energetycznych (emisja punktowa);
- emisję komunikacyjną (emisja liniowa);
- emisję niezorganizowaną (np. związaną z gospodarowaniem odpadami, oczyszczalnią ścieków).

Ocena jakości powietrza dokonywana jest w ramach państwowego monitoringu środowiska (PMS) prowadzonego przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony środowiska i wynika z ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799). Co roku dokonywana jest ocena poziomów poszczególnych substancji w powietrzu w podziale na określone strefy. Strefy wyznaczone są zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska i stanowią: aglomerację o liczbie mieszkańców powyżej 250 tys., miasto o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys. oraz pozostały obszar województwa. Oceny dokonuje się w oparciu o kryteria określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu (Dz. U. 2012 poz. 1031).

Stan jakości powietrza na terenie Gminy Jabłonka zanalizowano na podstawie danych publikowanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie, w ramach monitoringu powietrza oraz „Oceny jakości powietrza w województwie małopolskim w 2016 roku”.

Województwo małopolskie podzielono na 3 strefy ochrony powietrza:

- PL1201 Aglomeracja Krakowska,
- PL1202 miasto Tarnów,
- PL1203 strefa małopolska.

Dla wszystkich substancji podlegających ocenie, strefy zaliczono do jednej z poniższych klas:

- klasa A - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały odpowiednio poziomów dopuszczalnych, poziomów docelowych, poziomów celów długoterminowych,
- klasa C - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne lub docelowe powiększone o margines tolerancji, w przypadku gdy ten margines jest określony,
- klasa D1 - jeżeli stężenia ozonu w powietrzu na jej terenie nie przekraczały poziomu celu długoterminowego,
- klasa D2 - jeżeli stężenia ozonu na jej terenie przekraczały poziom celu długoterminowego.

Roczną ocenę jakości powietrza w strefie małopolskiej dokonano w oparciu o wyniki badań w poszczególnych punktach pomiarowych strefy. Na terenie Gminy Jabłonka nie znajduje się żadna stacja pomiarowa. Badania ze względu na kryterium ochrony zdrowia przeprowadzono dla następujących zanieczyszczeń: dwutlenek azotu, dwutlenek siarki, pył zawieszony PM10, pył zawieszony PM2,5, ozon, tlenek węgla, benzen, arsen, benzo(a)piren, kadm, nikiel, ołów. Natomiast

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

badania ze względu na kryterium ochrony roślin przeprowadzono dla: tlenków azotu, dwutlenku siarki i ozonu.

Klasyfikację poszczególnych zanieczyszczeń dla strefy małopolskiej, z uwzględnieniem kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia oraz ochrony roślin za rok 2016, przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 11. Wyniki klasyfikacji stref dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenie rocznej dokonywanej pod kątem ochrony zdrowia (źródło: Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2016 roku)

Kod strefy	Nazwa strefy	As	BaP	C ₆ H ₆	CO	Cd	NO ₂	Ni	O ₃	PM10	PM 2.5	Pb	SO ₂
PL1201	Aglomeracja Krakowska	A	C	A	A	A	C	A	A	C	C	A	A
PL1202	miasto Tarnów	Λ	C	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	Λ	C	Λ	Λ	Λ
PL1203	strefa małopolska	A	C	A	A	A	A	A	A	C	C	A	A

Legenda:

A – wskaźnik nie przekraczający poziomu dopuszczalnego,
C – wskaźnik powyżej poziomu dopuszczalnego.

Tabela 12. Klasy dla strefy małopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin (źródło: Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2016 roku)

Kod strefy	Nazwa strefy	NO _x	O ₃	SO ₂
PL1203	strefa małopolska	A	A	A

Gmina Jabłonka zalicza się do strefy małopolskiej, w której doszło do przekroczeń następujących zanieczyszczeń powietrza pod kątem ochrony zdrowia: benzo(a)piren, PM10 oraz PM2,5. W wyniku klasyfikacji dokonanej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin strefa małopolska została zaliczona do klasy A we wszystkich badanych zanieczyszczeniach.

Poniżej przedstawiono informację dotyczącą tła zanieczyszczenia powietrza dla terenu Gminy Jabłonka, uzyskane na podstawie modelowania matematycznego (źródło: WIOŚ Kraków):

- średnie stężenie pyłu zawieszonego PM10 w roku kalendarzowym w przedziale 22,0-23,0 µg/m³,
- średnie stężenie pyłu zawieszonego PM2,5 w roku kalendarzowym w przedziale 15,0-16,5 µg/m³,
- średnie stężenie dwutlenku azotu w roku kalendarzowym przedziale 9,7-11,0 µg/m³,
- średnie stężenie dwutlenku siarki w roku kalendarzowym (wg kryterium ochrony roślin) w przedziale 4,0-5,0 µg/m³,
- średnie stężenie ołowiu w roku kalendarzowym na poziomie 0,02 µg/m³,
- średnie stężenie benzenu w roku kalendarzowym na poziomie 2,0 µg/m³,
- średnie stężenie kadmu w roku kalendarzowym na poziomie 0,5 µg/m³,

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

- średnie stężenie niklu w roku kalendarzowym na poziomie $1,0 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- średnie stężenie arsenu w roku kalendarzowym na poziomie $1,0 \mu\text{g}/\text{m}^3$,
- średnie stężenie benzo(a)pirenu w roku kalendarzowym w przedziale $0,7-6,8 \text{ ng}/\text{m}^3$.

Zgodnie z obowiązującym Programem Ochrony Powietrza dla województwa małopolskiego, gmina Jabłonka jest zobowiązana do wymiany lub likwidacji niskosprawnych kotłów w celu osiągnięcia określonego w programie efektu ekologicznego – do 2023 roku na poziomie $72 \text{ Mg}/\text{rok}$ pyłu PM_{10} . Do końca 2022 roku wszystkie instalacje na paliwa stałe niespełniające żadnych norm emisyjnych muszą zostać wymienione na te spełniające wymagania ekoprojektu. Tylko w przypadku użytkowania kotłów, które nie spełniają żadnych norm emisyjnych (są kotłami pozaklasowymi) użytkownik zobowiązany jest do jego wymiany do końca 2022 r. Zgodnie z założeniami Programu oraz uchwały antysmogowej do końca 2026 r. ma nastąpić wymiana kotłów spełniających wymagania emisyjne klasy 3 lub 4. Eksploatowane obecnie kotły 5 klasy mogą być użytkowane bezterminowo.

- od 1 lipca 2017 roku będą instalowane tylko kotły spełniające normy wyznaczone w unijnych rozporządzeniach w sprawie ekoprojektu - emisja pyłu do $40 \text{ mg}/\text{m}^3$;
- od 1 lipca 2017 r. zakaz stosowania mułów i flotów węglowych;
- zakaz spalania drewna o wilgotności powyżej 20% (suszenie przynajmniej 2 sezony);
- od 1 lipca 2017 r. nowo instalowane kominki muszą spełniać wymagania ekoprojektu;
- od 2023 r. istniejące kominki o sprawności cieplnej poniżej 80% muszą zostać wyposażone w urządzenie redukujące emisję pyłu do poziomu ekoprojektu (np. elektrofiltr).

Chemizm opadów atmosferycznych

Monitoring chemizmu opadów atmosferycznych i oceny depozycji zanieczyszczeń do podłoża realizowany jest jako jedno z zadań PMŚ. Badania dla potrzeb monitoringu prowadzone są na zlecenie GIOŚ przez IMGW – PIB oddział we Wrocławiu. W latach 2013- 2015 sieć pomiarowo-kontrolna składała się z 23 stacji badawczych chemizmu opadów oraz ze 162 posterunków opadowych. W województwie małopolskim stacja badawcza wchodząca w skład sieci krajowej zlokalizowana jest w Nowym Sączu oraz na Kasprowym Wierchu.

Najbardziej obciążone substancjami wprowadzanymi z opadem atmosferycznym w roku 2015 było województwo małopolskie - $51,17 \text{ kg}/\text{ha}$, gdzie zostały wprowadzone największe ładunki sumaryczne związków kwasotwórczych i biogennych, znaczne ładunki sumaryczne metali ciężkich, w tym: średnich rocznych ładunków jednostkowych siarczanów, azotu azotynowego i azotanowego, azotu amonowego, azotu ogólnego, potasu, wapnia, magnezu i niklu.

3.1.7 Hałas i pola elektromagnetyczne

Hałas

Zanieczyszczenia środowiska hałasem i wibracjami określa się klimat akustyczny, rozumiany jako wynik różnych grup hałasu i wibracji. Hałasem w środowisku nazywa się niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe dźwięki, powstałe w wyniku działalności człowieka na wolnym powietrzu. W przypadku wibracji drgania przenoszone są przez ciała stałe. Wg. ustawy Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799) hałasem określa się dźwięki o częstotliwości od 16 do 16 000 Hz. Hałas można podzielić na dwie kategorie: hałas komunikacyjny i hałas przemysłowy.

Stan środowiska, ze względu na jego zagrożenie hałasem, określa się za pomocą tzw. klimatu akustycznego. Klimat akustyczny jest to zespół zjawisk akustycznych kształtowanych przede wszystkim przez źródła hałasu takie jak:

- transport drogowy, kolejowy, lotniczy;
- przemysł (zakłady przemysłowe, rzemieślnicze, usługowe);
- przesył energii elektrycznej o wysokich napięciach.

Ochrona przed hałasem polega na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej progu dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie oraz na zmniejszeniu poziomu hałasu do wartości dopuszczalnej jeśli stwierdzono przekroczenia.

Hałas komunikacyjny ma dominujący wpływ na klimat akustyczny środowiska. Czynniki wpływające na poziom hałasu komunikacyjnego to: natężenie i płynność ruchu, udział pojazdów ciężarowych w strumieniu pojazdów, prędkość strumienia pojazdów, położenie dróg oraz rodzaj nawierzchni, ukształtowanie terenu, przez który przebiega trasa komunikacyjna, charakter obudowy trasy i rodzaj sąsiadującej z trasą zabudowy. Należy zaznaczyć, iż zagrożenie środowiska hałasem drogowym znacznie wzrasta, wraz z wzrostem liczby pojazdów. Hałas ten koncentruje się wzdłuż szlaków komunikacyjnych, ma więc charakter liniowy.

Na terenie Gminy Jabłonka sieć komunikacyjną tworzy droga krajowa, drogi wojewódzkie, powiatowe oraz gminne. Głównym źródłem hałasu komunikacyjnego w gminie jest droga krajowa nr 7 Kraków-Chyżne (klasa GP).

Pomiary hałasu drogowego przeprowadzono w 16 punktach na terenie województwa małopolskiego, w tym w 13 punktach wykonano pomiary określając poziomy krótkookresowe (dobowe) LAeqD oraz LAeqN, mające zastosowanie do ustalania i kontroli warunków korzystania ze środowiska. W 3 punktach prowadzono badania długookresowe LDWN i LN mające zastosowanie do prowadzenia

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

długookresowej polityki w zakresie ochrony środowiska przed hałasem (w szczególności do sporządzania map akustycznych i programów ochrony środowiska przed hałasem).

W 2016 roku WIOŚ w Krakowie nie prowadził na terenie Gminy Jabłonka pomiarów hałasu, jednak w 2015 roku pomiary krótkookresowe hałasu komunikacyjnego zostały wykonane na DK 7 Orawska-Jabłonka. Poniżej przedstawiono szczegółowe dane.

Tabela 13. Wartości poziomów krótkookresowych hałasu komunikacyjnego w województwie małopolskim w 2015 roku
(źródło: WIOŚ Kraków)

Nazwa punktu pomiarowego	Współrzędne geograficzne punktu		Równoważny poziom dźwięku A (LAeq) [dB]		Przekroczenia wartości dopuszczalnych [dB]	
	szerokość	długość	Pora dzienna	Pora nocna	Pora dzienna	Pora nocna
DK 7 Orawka-Jabłonka	49°30'22,8"	19°43'01,9"	67,7	63,0	2,7	7

Jak wynika z wyżej przedstawionych danych, na terenie DK 7 Orawska-Jabłonka doszło do przekroczeń wartości dopuszczalnych [dB] zarówno w porze dziennej jak i nocnej.

W przypadku dróg gminnych do działań sprzyjających obniżeniu hałasu komunikacyjnego należą: utrzymanie dobrego stanu dróg, odnawianie nawierzchni drogowych, obiektów mostowych, remonty i modernizacje odcinków dróg. Stan dróg gminnych na terenie Gminy Jabłonka określa się jako średnio zadowolający. Większość z dróg nie odpowiada wymaganiom określonym w przepisach odrębnych dla dróg klasy L lub D.

Na drodze wojewódzkiej w miejscach o dużym natężeniu poziomu hałasu zaleca się budowanie ekranów akustycznych. Istotnym źródłem hałasu komunikacyjnego jest również transport kolejowy, jednak przez teren Gminy Jabłonka nie przebiega żadna linia kolejowa.

Hałas przemysłowy związany jest z pracą zakładów przemysłowych i usługowych, ma charakter lokalny i stanowi uciążliwość jedynie dla obszarów sąsiadujących z danymi przedsiębiorstwami. Na poziom hałasu wpływa rodzaj wykorzystywanych maszyn, urządzeń będących wyposażeniem zakładów usługowych, a także wentylatory i urządzenia klimatyzacyjne oraz urządzenia nagłaśniające.

W związku z brakiem większych zakładów przemysłowych działających na terenie Gminy Jabłonka, hałas przemysłowy nie wpływa na pogorszenie klimatu akustycznego Gminy.

Pola elektromagnetyczne

Pola elektromagnetyczne występujące w środowisku mogą negatywnie oddziaływać na poszczególne jego elementy, w tym na organizmy żywe. Właściwości pola, a więc i jego oddziaływanie na otoczenie zmieniają się w zależności od częstotliwości pola, w związku z tym wyróżnia się promieniowanie

jonizujące (promienie X, gamma, ultrafiolet) lub niejonizujące (promieniowanie widzialne, podczerwień, radiofale, promieniowanie do urządzeń elektrycznych linii przesyłowych). Promieniowanie jonizujące nie stanowi zagrożenia w gminie, poza niewielkim promieniowaniem naturalnym.

Do źródeł promieniowania niejonizującego zaliczyć można:

- ❖ elektroenergetyczne linie napowietrzne wysokiego napięcia,
- ❖ stacje elektroenergetyczne,
- ❖ stacje radiowe i telewizyjne,
- ❖ łączność radiowa, radiotelefony, telefonia komórkowa i inne urządzenia powszechnego użytku, np. kuchenki mikrofalowe,
- ❖ stacje radiolokacji i radionawigacji.

Oddziaływanie pól elektromagnetycznych może mieć negatywny wpływ na życie człowieka i przebieg różnych procesów życiowych. Wystąpić mogą m.in. zaburzenia funkcji ośrodkowego układu nerwowego, układu rozrodczego, hormonalnego i krwionośnego oraz narządów słuchu i wzroku. Obecność pól elektromagnetycznych może mieć również niekorzystny wpływ na rośliny i zwierzęta: u roślin – opóźniony wzrost i zmiany w budowie zewnętrznej, u zwierząt – zaburzenia neurologiczne, zakłócenia wzrostu, żywotności i płodności.

Ograniczenia lub sposoby korzystania z obszarów położonych bezpośrednio pod liniami elektromagnetycznymi oraz w ich sąsiedztwie powinny być zapisane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na utrzymaniu poziomów pól elektromagnetycznych poniżej poziomów dopuszczalnych lub na tych poziomach oraz poprzez zmniejszenie poziomów tych pól do wartości dopuszczalnych jeśli zostały przekroczone. Wśród zanieczyszczeń występujących w środowisku istotne znaczenia mają urządzenia, które emitują fale elektromagnetyczne wysokiej częstotliwości, w postaci radiofal o częstotliwości 0,1–300 MHz i mikrofal od 300 do 300 000 MHz.

Szczegółowe zasady ochrony przed polami elektromagnetycznymi występującymi w otoczeniu linii elektroenergetycznych zostały zapisane w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie *dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów* (Dz. U. z 2003 r., nr 192, poz. 1883).

Monitoring promieniowania elektromagnetycznego prowadzony jest przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. W 2016 r. WIOŚ w Krakowie wykonał badania poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w 45 punktach pomiarowych

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

zlokalizowanych w miejscach dostępnych dla ludności, po 15 dla trzech wymienionych kategorii obszarów:

- ❖ centralnych dzielnic lub osiedli miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.;
- ❖ pozostałych miast;
- ❖ terenów wiejskich.

Pomiary prowadzono zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007 roku w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645 z późn. zm.). Rozporządzenie określa zakres prowadzenia badań, sposób wyboru punktów pomiarowych, wymaganą częstotliwość prowadzenia pomiarów oraz sposób prezentacji wyników pomiarów.

W 2016 roku na terenie Gminy Jabłonka przeprowadzono badania monitoringowe natężenia pól elektromagnetycznych (PEM). Poniższa mapa przedstawia punkty pomiarowe monitoringu PEM w 2016 roku na terenie województwa małopolskiego oraz Gminy Jabłonka. Pomiary wykonane były w sposób nieprzerwany przez dwie godziny z częstotliwością próbkowania co najmniej co 10 sekund, pomiędzy godzinami 10-16 w dni robocze. Temperatura powietrza nie była niższa niż 0 °C, wilgotność nie większa niż 75%, bez opadów atmosferycznych. Do prowadzenia monitoringu pól elektromagnetycznych został wykorzystany szerokopasmowy miernik pola elektromagnetycznego typ NBM-550 z sondą EF 0391. Próg czułości sondy pomiarowej, którymi wykonano pomiary wynosi 0,1 V/m, co w odniesieniu do wartości dopuszczalnej pól elektromagnetycznych wynoszącej 7 V/m pozwala uznać uzyskane wyniki za miarodajne. Badania polegają na pomiarze natężenia składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego (parametr charakteryzujący oddziaływanie pola) w miejscach dostępnych dla ludności w przedziałach częstotliwości co najmniej 3 MHz do 3 000 MHz.

Tabela 14. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych w środowisku na terenie Gminy Jabłonka w 2016 roku
(źródło: WIOŚ Kraków)

Adres	Współrzędne WGS84 X	Współrzędne WGS84 Y	Data pomiaru	Wynik pomiaru [V/m]	Wartość niepewności pomiarów [V/m]	Średnia arytmetyczna dla rodzaju obszaru [V/m]
Jabłonka	19,697222	49,480861	26.10.2016	<0,1	-	0,134

Z przedstawionych danych wynika, że na terenie Gminy Jabłonka nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów PEM dla miejsc dostępnych dla ludzi.

Do sztucznych źródeł pól elektromagnetycznych mogących mieć ujemny wpływ na środowisko, na terenie gminy zaliczyć można m.in.:

- ❖ bazowe stacje telefonii komórkowej instalowane na wysokich budynkach, kominach, specjalnych masztach;
- ❖ urządzenia emitujące pole elektromagnetyczne pracujące w zakładach, ośrodkach medycznych oraz będące w dyspozycji miejskiej policji i straży pożarnej;
- ❖ szereg mniejszych urządzeń emitujących pola elektromagnetyczne, mogących oddziaływać w skali mikro (np. niesprawne kuchenki mikrofalowe, piece konwektorowe);
- ❖ nadajniki stacji telewizyjnych i radiowych.

3.1.8 Zabytki

Zasoby materialne lokalnego dziedzictwa kulturowego reprezentowane są przez obiekty i budowle o charakterze zabytkowym. Rejestr zabytków prowadzi wojewódzki konserwator zabytków. Dla województwa małopolskiego jest nim Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Krakowie.

Na terenie Gminy Jabłonka znajdują się następujące zabytki nieruchomości wpisane do rejestru zabytków (stan na 31 grudnia 2017 r.)

Jabłonka

- kościół par. pw. Przemienienia Pańskiego, nr rej.: 73 z 3.01.1969;

Orawka

- kościół par. pw. św. Jana Chrzciciela, drewn., nr rej.: 167 z 22.01.1970;
- farbiarnia, nr rej.: A-487 z 2.04.1987;

Podwilk

- kościół par. pw. św. Marcina, nr rej.: A-740 z 18.05.1994;
- cmentarz żydowski, nr rej.: A-589 z 15.12.1989;

Zubrzyca Górna

- zespół dworski Moniaków, nr rej.: 115/3/54 z 24.07.1954;
- zagroda nr 231, nr rej.: A-182 z 7.03.1985;
- zagroda nr 268, nr rej.: 428 z 17.02.1975.

3.1.9 Zasoby przyrodnicze

Priorytetem realizowanych przedsięwzięć na terenie gminy dotyczących ochrony środowiska jest przede wszystkim zachowanie najbogatszych pod względem krajobrazowym i przyrodniczym obszarów oraz terenów i obiektów przyrody ożywionej i nieożywionej. Ze względu na występujące zróżnicowane ukształtowanie terenu, atrakcyjne walory krajobrazowe i przyrodnicze, na omawianym obszarze powołano szereg obszarów i obiektów prawnie chronionych.

Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Jabłonka (dane według Centralnego Rejestru Form Ochrony Przyrody):

- ❖ Park narodowy;
- ❖ Obszar chronionego krajobrazu;
- ❖ Rezerwat przyrody;
- ❖ Obszar Natura 2000;
- ❖ Pomniki przyrody.

Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu - Obszar chronionego krajobrazu obejmuje tereny chronione ze względu na wyróżniający się krajobraz o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem lub pełniącą funkcję korytarzy ekologicznych.

Obszar został wyznaczony Rozporządzeniem Nr 27 Wojewody Nowosądeckiego z dnia 1 października 1997 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Województwa Nowosądeckiego. Następnie Obszar zmienił nazwę na Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu zgodnie z Rozporządzeniem Nr 92/06 Wojewody Małopolskiego z dnia 24 listopada 2006 r. w sprawie Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, które określa jego nazwę, położenie, obszar, sprawującego nadzór, ustalenia dotyczące czynnej ochrony ekosystemów oraz zakazy właściwe dla danego obszaru chronionego krajobrazu lub jego części wybrane spośród zakazów wymienionych w art. 24 ust. 1 ustawy o ochronie przyrody, wynikające z potrzeb jego ochrony. Całość obszaru wynosi 362 402 ha i położony jest na terenie kilku powiatów. m.in. Powiat Suski - gminy Bystra - Sidzina oraz części gminy Jordanów.

Rezerwat na Policy im. prof. Zenona Klemensiewicza – rezerwat krajobrazowy na północnym stoku Policy (Pasma Babiogórskie, Beskid Żywiecki). Obejmuje 58,73 ha wysokogórskiego boru świerkowego zachowanego w stanie naturalnym. Położony jest na wysokości od 1200 do 1369 m n.p.m. W rezerwacie występują następujące gatunki roślin chronionych: liczydło górskie, tojad mocny, parzydło leśne, omieg górski, zarzyczka górska, wawrzynek wilczełyko, widłak wroniec, widłak

jałowcowaty, goryczka trojeściowa, pierwiosnek wyniosły, kosodrzewina i limba. Spośród ptaków występujących tutaj najbardziej interesujące są głuszc i dzięcioł trójpalczasty. Stwierdzono również występowanie sichrawy karpackiej, endemicznego dla Karpat gatunku chrząszcza.

Rezerwat Bembeńskie, otulina - należy do kategorii rezerwatów leśnych, wodnych i florystycznych. Położony jest na gruntach wsi Podwilk. Całość obszaru rezerwatu stanowi własność Skarbu Państwa w zarządzie Nadleśnictwa Nowy Targ. Zgodnie z aktem powołującym rezerwat celem ochrony jest zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i krajobrazowych stanowiska jedliny ziołoroślowej *Doronic austriaci* – *abietetum* Les. RóC. 1986 wraz z chronionymi i rzadkimi subalpejskimi gatunkami ziołorośli oraz naturalnego koryta potoku Bembeński wraz z jego wodnymi biocenozami. Całkowita powierzchnia rezerwatu wynosi 40,54 ha. Został powołany Rozporządzeniem Wojewody Małopolskiego z dnia 4 stycznia 2001 roku. Składa się z dwóch osobnych części, wokół których - od 12 marca 2011 r. - utworzona została otulina (pas o szerokości 100 m.).

OBSZARY NATURA 2000

Pasmo Policy (PLB120006) – obszar ptasi

Ostoja znajduje się we wschodniej części Beskidu Żywieckiego. Obejmuje szczytowe partie góry Polica (1369 m n.p.m.), najwyższego wzniesienia w pasmie odchodzącym od masywu Babiej Góry za przełęczą Krowiarki. Masyw Policy zbudowany jest z piaskowców magurskich. Są to grubo i średnioławicowe piaskowce glaukonitowe lub mikowe, ilaste, miejscami wapniste lub krzemionkowe. Piaskowce przewarstwione są ciemnoszarymi łupkami. Grzbiet Policy jest szeroki na kilkadziesiąt metrów. Charakterystyczna jest asymetria stoków: łagodne zbocza wschodnie i zachodnie i bardzo stromy stok północny, o nachyleniu 30° - 45°. Prawie cały obszar porośnięty jest naturalnym borem górnoeregłowym - siedlisko cenne z europejskiego punktu widzenia. Występują tu także inne siedliska ważne dla Europy: górskie ziołorośla okrajkowe oraz zarośla kosodrzewiny.

W obszarze znajdują się stanowiska chronionych i zagrożonych w Polsce gatunków roślin (8 gatunków roślin podlegających ochronie ścisłej i dwa gatunki podlegające ochronie częściowej), m.in. parzydło leśne, goryczka tojeściowa, widłak wroniec oraz limba. Osobliwością florystyczną jest zarzyczka górską (*Cortusa matthioli*), która w Polskiej Czerwonej Księdze Roślin figuruje jako gatunek rzadki.

W lasach spotyka się duże drapieżniki ważne dla ochrony europejskiej bioróżnorodności, jak: niedźwiedź brunatny, ryś i wilk. Ostoja jest miejscem występowania pięciu gatunków ptaków z Załącznika I Dyrektywy Ptasiej, m.in. kuraków leśnych: głuszcza, cietrzewia i jarząbka. Jest to jedna z najważniejszych ostoi głuszcza w Polsce.

Torfowiska Orawsko Nowotarskie – obszar ptasi (PLB120007) i siedliskowy (PLH120016)

Obszar jest fragmentem Kotliny Orawsko-Nowotarskiej zbudowanej ze skał fliszu karpackiego przykrytych żwirami, piaskami i iłami czwartorzędowymi, o grubości do 1300 m. Obejmuje jeden z największych w Polsce południowej, cenny kompleks torfowisk wysokich typu bałtyckiego i borów sosnowo – świerkowych. W najlepiej zachowanych fragmentach (m.in. w północnej części Puścizny Wielkiej) torfowiska mają wyraźnie zaznaczoną strukturę kępkowo-dolinkową. Na okrajki torfowisk wkraczają już gatunki łąkowe. Obszar poprzecinany jest licznymi potokami, fragmenty obszaru odwadniane są rowami melioracyjnymi. Wzdłuż potoków utrzymują się łąki ostrożeńiowe, a gdzieś tam młaki. W skład obszaru wchodzi także fragment koryta Czarnego Dunajca o naturalnym charakterze. Związana z nim roślinność rzek górskich to zwłaszcza zarośla wierzbowe i wrześniowe na kamieńcach. Pozostała część terenu zajęta jest przez łąki kośne, głównie mietlicowe, z których część nie jest użytkowana. Południową część obszaru pokrywają bory bagienne.

Specyficzne, skrajne warunki środowiska powodują, iż ostoja jest obszarem bytowania borealnych gatunków roślin i zwierząt. Stwierdzono tu występowanie 12 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Siedliskowej i 12 gatunków z załącznika II tej Dyrektywy. W obrębie obszaru znajduje się jedno, zaledwie 3 stanowisk *Coenagrion ornatum*, potwierdzonych w ostatnich latach w Polsce (dane z 2001 roku). Występuje tu wiele rzadkich, zagrożonych i chronionych gatunków roślin naczyniowych.

Obszar ważny dla ochrony bioróżnorodności: w ciekach, na terenie torfowisk występują rasy (podgatunki) ryb uznane za specyficzne dla tych wód. Są to: płoć karpacka *Rutilus rutilus carpathorossicus*, kiełb dunajski *Gobio gobio obtusirostris* i certa *Vimba vimba carinata*. Jest to także jedyne znane miejsce występowania czerwca *Ericococcus podhalensis*. Występuje tu także jedna z 3 najliczniejszych w Polsce populacji szlaczka torfowiskowego *Colias palaeno*; ma tu swoje stanowiska także kilka innych, zagrożonych w skali kraju gatunków bezkręgowców.

Obszar torfowisk to także obszar specjalnej ochrony ptaków, który został zakwalifikowany do sieci Natura 2000 ze względu na występowanie kilkunastu gatunków ptaków, spośród których jednym z najcenniejszych jest cietrzew, którego populacja na tym obszarze wynosi około 150-170 tokujących samców na kilkunastu czynnych tokowiskach. Jest to jedna z najsilniejszych populacji tego gatunku w Polsce, stanowiąca ok. 10% populacji krajowej. Natomiast największy polski kurak leśny – głuszec zalatuje na te tereny z pobliskich ostoi na Babiej Górze i Policy. Ponadto w obszarze tym spotkać możemy migrujące duże drapieżniki jak wilk i niedźwiedź. Obecność dużych ssaków drapieżnych świadczy o bardzo ważnej roli tego obszaru jako korytarza ekologicznego, łączącego sąsiadujące chronione tereny Parków Narodowych: Tatrzańskiego, Babiogórskiego, Gorceńskiego oraz Pienińskiego.

Babia Góra (PLB120011) - obszar ptasi

Masyw Babiej Góry położony jest we wschodniej części Beskidu Żywieckiego i stanowi drugie co do wysokości po Tatrach pasmo górskie w Polsce. Grzbiet Babiej Góry jest obszarem wododziałowym pomiędzy zlewnią Morza Bałtyckiego i Morza Czarnego. Masyw Babiej Góry cechuje asymetria budowy - stok północny jest bardzo stromy, natomiast stok południowy łagodnie opada ku dolinom. Występuje tu charakterystyczny piętrowy układ roślinności. W reglu dolnym dominuje buczyna karpacka, bory jodłowe i jodłowo - świerkowe, natomiast regiel górny pokrywa bór świerkowy. Powyżej rozciągają się cenne w skali Europy zarośla kosodrzewiny - jedno z dwóch stanowisk kosodrzewiny na terenie Beskidów. Najwyższe z pięter roślinnych Babiej Góry - piętro halne charakteryzuje się ubogą roślinnością i występowaniem muraw alpejskich oraz zbiorowisk porostów naskalnych. W sumie na terenie obszaru występuje 14 typów siedlisk cennych w skali Europy zajmujących ponad 85% powierzchni. Są to m.in. górskie murawy, jaworzyny ziołoroślone oraz priorytetowe górskie murawy bliźniczkowe. Flora ostoi liczy ponad 900 gatunków roślin naczyniowych, wśród których występuje wiele rzadkich i zagrożonych gatunków. Szczególnie cenną rośliną jest okrzyn jeleni - symbol Babiogórskiego Parku Narodowego. Nie występuje on nigdzie indziej w Polsce poza Babią Górą. Ostoja chroni również stanowiska wyjątkowo cennych z europejskiego punktu widzenia roślin - tojadu morawskiego i tocji karpackiej. Spośród rzadkich gatunków zwierząt występują tu endemity karpackie: gryzoń - darniówka tatrzańska i chrząszcz- sichrawa karpacka. Spośród cennych z europejskiego punktu widzenia zwierząt bytują tu niedźwiedź brunatny, ryś, wilk.

Na obszarze Babiej Góry stwierdzono występowanie co najmniej 16 gatunków ptaków wymienionych w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej (sóweczka, bocian czarny, jarząbek, cietrzew, głuszec, puchacz, puszczyk uralski, włochatka, zimorodek, dzięcioł zielonosiwy, dzięcioł czarny, dzięcioł biało-grzbiety, dzięcioł trójpalczasty, lerka, muchołówka mała, gąsior), w tym 8 gatunków wymienionych w Polskiej czerwonej księdze zwierząt (sóweczka, cietrzew, głuszec, puchacz, puszczyk uralski, włochatka, dzięcioł biało-grzbiety, dzięcioł trójpalczasty). Babia Góra jest jedną z najważniejszych w Polsce ostoi sóweczki (4-7 par). Lokalnie jest to również ważny teren ze względu na puchacza (1 para), włochatkę (1-3 pary), puszczyka uralskiego (1-2 pary), dzięcioła biało-grzbiatego (1-3 pary), dzięcioła czarnego (10-15 par), dzięcioła trójpalczastego i dzięcioła zielonosiwego.

Czarna Orawa (PLH120002) - obszar siedliskowy

Obszar położony na wysokości 600 - 660 m n. p. m. chroni odcinek rzeki Czarna Orawa, od miejscowości Harkabuz do ujścia Lipnicy (dopływ Czarnej Orawy), wraz z dopływami (Sylec, Piekienik z Borowym). Rzeka płynie przez otwarty krajobraz rolniczy (62% powierzchni terenu), a jedynie miejscami jej brzegi porastają lasy łęgowe. Na przeważającej długości, brzeg rzeki jest płaski,

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

porośnięty zaroślami wierzbowymi, jedynie miejscami brzegi stają się urwiste. W ostoi stwierdzono występowanie 3 siedlisk z załącznika I Dyrektywy Siedliskowej oraz 5 gatunków ryb znajdujących się w załączniku II tej dyrektywy, w tym minoga ukraińskiego. Jeszcze w latach 70. XX wieku, wody Czarnej Orawy były jedną z dwóch naturalnych ostoi głowacicy w Polsce. Ponadto stwierdzono tu inne rzadkie gatunki ryb, a także kumaka górskiego, wymienionego w załączniku II Dyrektywy Siedliskowej.

Gmina graniczy z Babiogórskim Parkiem Narodowym

Babiogórski Park Narodowy (BPN) obejmuje północną i południową stronę masywu Babiej Góry wraz z najwyższym szczytem Beskidu Wysokiego - Diablakiem (1725 m n.p.m.). Park położony jest na terenie trzech gmin: Zawoja, Lipnica Wielka i Jabłonka. Na terenie gminy Jabłonka znajduje się jego południowo-wschodnia część. Jego całkowita powierzchnia wynosi 3393,34 ha. Lasy zajmują ponad 90% obszaru. W drzewostanie dominuje świerk, jodła i buk. Bory jodłowo-świerkowe tylko w niewielkim stopniu niegdyś użytkowane gospodarczo, zachowały pierwotny charakter. Zarośla kosodrzewiny zajmują ok. 10% obszaru parku narodowego. W partiach szczytowych znajdują się rumowiska skalne.

Pomniki przyrody

Na obszarze Gminy Jabłonka zlokalizowanych jest 5 pomników przyrody. W poniższej tabeli przedstawiono szczegółowe dane.

Tabela 15. Pomniki przyrody na terenie Gminy Jabłonka (źródło: Rejestr pomników przyrody, RDOŚ Kraków, stan na 1.02.2018 r.)

Lp.	Gatunek/nazwa	Data utworzenia	Miejscowość	Lokalizacja	Obwód
1.	Lipa (3 szt.), Dąb (1 szt.)	10.08.1968	Podwilk	W otoczeniu starego dworku	od 390 do 410
2.	Klon jawor	10.08.1968	Zubrzyca Górna	Przy zabudowaniach gospodarczych właściciela	380
3.	Świerk (2 szt.)	15.11.1974	Jabłonka	w lesie Wspólnoty Leśnej Jabłonka, w oddz. 4, uroczysko "Lisie Jamy"	260 i 276
4.	Lipa (6 szt.)	30.10.1978	Orawka	na placu przykościelnym, po wschodniej stroni	od 250 do 650
5.	Jesion wyniosły	21.06.1996	Orawka	na placu przykościelnym od strony drogi Kraków-Chyżne	295

TERENY LEŚNE

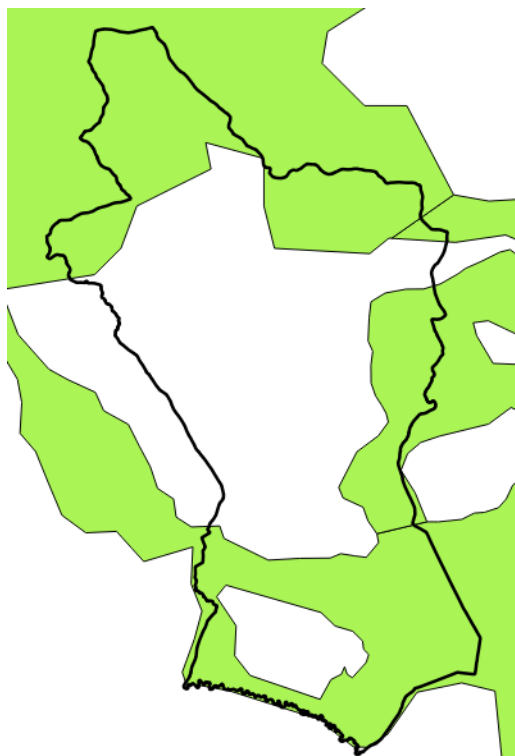
Zgodnie z danymi GUS (2016) na terenie Gminy Jabłonka lasy zajmują powierzchnię 7 069,72 ha. Przeważają lasy prywatne, których powierzchnia wynosi 6 065,59 ha. Lasy publiczne zajmują jedynie 1 004,13 ha, w tym 14,10 ha lasy publiczne gminne, a 979,05 ha lasy publiczne Skarbu Państwa.

Lasy publiczne Skarbu Państwa na obszarze Gminy Jabłonka należą do Nadleśnictwa Nowy Targ, Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych Kraków. Tereny Gminy należą do leśnych obszarów funkcjonalnych Lasy Karpackie, a północna część Gminy do Puszczy Beskidy Zachodnie. Najwięcej zbiorowisk leśnych na terenie gminy znajduje się w jej północnej oraz południowo-wschodniej części. W strukturze gatunkowej zbiorowisk leśnych zdecydowaną przewagę stanowią drzewa iglaste, głównie świerk, a także spotykana na południowych stokach jodła. Dominują lasy jednowiekowe i jednogatunkowe, jedynie na terenie masywu Babiej Góry zlokalizowane są bory świerkowe o pierwotnym charakterze, w niewielkim stopniu naruszone działalnością człowieka.

Zgodnie z danymi przekazanymi przez Nadleśnictwo Nowy Targ, na terenie Gminy Jabłonka nie planuje się zalesień. Przewidywana jest przebudowa (odnawianie gatunkami drzew dostosowanymi do siedliska) powierzchni uszkodzonych przez czynniki biotyczne i abiotyczne. Szacunkowy rozmiar tych prac w lasach państwowych wynosi ok. 1 ha rocznie. Dalsze prace na obecnym etapie nie są jeszcze znane ze względu na opracowywanie nowego Planu Urządzania Lasu na lata 2020-2029. W lasach prywatnych oraz wspólnot gruntowych zalesienia są prowadzone regularnie, rocznie ok. 5 - 10 ha. Z uwagi na duży udział prywatnych lasów drewno oraz jego odpady wykorzystywane jest do ogrzewania budynków mieszkalnych przez lokalną społeczność.

KORYTARZE EKOLOGICZNE

Na terenie Gminy Jabłonka zlokalizowana jest część korytarza ekologicznego KK-7B Torfowiska Orawsko-Nowotarskie, GKK-7A Babia-Góra Gorce oraz GKK-8 Babia Góra. Na poniższej mapie przedstawiono przebieg korytarzy ekologicznych na terenie gminy.

Rysunek 5. Przebieg Korytarzy ekologicznych na terenie Gminy Jabłonka
(źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ)

Wskazane korytarze ekologiczne na terenie Gminy Jabłonka prawie w całości pokrywają się z obszarami leśnymi na terenie Gminy. Wśród największych zagrożeń dla korytarzy migracyjnych należy wyróżnić przede wszystkim:

- budowę nowych szlaków komunikacyjnych,
- zmianę sposobu dotychczasowego zagospodarowania terenu,
- niewłaściwą zabudowę i regulację koryt rzecznych, uniemożliwiającą migrację zwierząt,
- rozwój budownictwa rekreacyjnego oraz hałaśliwych form rekreacji,
- chaotyczną zabudowę obszarów podmiejskich i wiejskich, często lokalizowaną w bliskiej odległości od lasów.

Teren Gminy Jabłonka jest obszarem bardzo cennym przyrodniczo i krajobrazowo. Na jej terenie ustanowiono szereg form ochrony przyrody, jednak należy stale kontrolować stan środowiska oraz zasoby przyrodnicze na terenie gminy i w miarę potrzeby powiększać obszary objęte ochroną prawną.

3.2 Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu

Celem projektu POŚ dla Gminy Jabłonka jest przedstawienie kierunków racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska jako całości, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w dokumencie rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjno-edukacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Opracowany Program jest wypełnieniem obowiązku władz Gminy Jabłonka w zakresie sporządzania strategicznych dokumentów, co pozwala władzom na bieżąco monitorować stan środowiska oraz planować na tej podstawie zadania służące ochronie środowiska. Dokument określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i kierunki interwencji, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Projekt POŚ dla Gminy Jabłonka przyczyni się do uzyskania w gminie sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochrony i rozwoju jego walorów. Odstąpienie od realizacji zapisów projektowanego dokumentu będzie wiązało się z odstąpieniem od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku wdrażania POŚ, przeprowadzona analiza i ocena istniejącego stanu środowiska może sugerować, iż może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Brak realizacji zapisów projektu POŚ dla Gminy Jabłonka może doprowadzić m.in. do:

- pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego,
- pogorszenia stanu klimatu akustycznego,
- pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych - zwiększenie ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do wód,
- pogorszenia stanu gospodarki wodno-ściekowej,
- pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi,
- pogorszenia systemu gospodarowania odpadami, w tym ograniczenia powstawania odpadów,
- pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną,
- pogorszenia walorów krajobrazowych,
- pogorszenia jakości życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska,
- zwiększenie liczby mieszkańców narażonych na działania promieniowania elektromagnetycznego.

Należy również zauważyć, że potencjalne ogniska zanieczyszczenia wód podziemnych na obszarze ochronnym GZWP mogą stanowić m.in. tereny zabudowy wiejskiej bez kanalizacji sanitarnej.

Zaniechanie realizacji projektowanego dokumentu może zatem negatywnie wpływać na GZWP na terenie Gminy. W planie zadań ochronnych dla obszaru Czarna Orawa PLH120002 wśród działań ochronnych wskazano np. poprawę jakości wody realizowaną m.in. przez budowę sieci kanalizacyjnej, a także ograniczenie występowania gatunków obcych. Zaniechanie realizacji dokumentu będzie utrudniało wywiązywanie się ze wskazanych zadań ochronnych. Ponadto w dokumencie znajduje się szereg działań służących poprawie stanu powietrza atmosferycznego – brak realizacji działań związanych z wymianą starych kotłów na niskoemisyjne czy poprawą stanu nawierzchni dróg będzie skutkowało pogorszeniem jakości powietrza.

Pozytywnym skutkiem środowiskowym w przypadku zaniechania realizacji założeń projektu POŚ dla Gminy Jabłonka będzie wyeliminowanie negatywnego, krótkotrwałego wpływu występującego podczas działań typowo inwestycyjnych m.in. przebudowy układu komunikacyjnego, termomodernizacji obiektów czy rozbudowy infrastruktury wodno-ściekowej. W przypadku braku realizacji powyższych zamierzeń nie dojdzie do zajęcia nowych powierzchni biologicznie czynnych oraz wzrostu emisji hałasu na etapie realizacji nowych inwestycji. Brak realizacji zamierzeń inwestycyjnych wiąże się z mniejszą ingerencją w komponenty środowiska tj.: wody, gleby, środowisko przyrodnicze oraz krajobraz lokalny. Realizacja zadań ingerujących w stan środowiska wiąże się z niedogodnościami na etapie wdrażania, niemniej wiąże się z szeregiem korzyści po zakończeniu inwestycji (poprawa stanu powietrza, poprawa efektywności energetycznej, poprawa mobilności miejskiej, szczelny system wodno-ściekowy).

4. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

---

Zagadnienia i cele środowiskowe ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym ze względu na priorytetowe traktowanie ochrony środowiska zawarte są w wielu konwencjach międzynarodowych i podstawowych aktach tworzących Wspólnotę UE. Dokumenty te stanowią ramy dla regulacji prawnych (dyrektywy i rozporządzenia w prawie unijnym oraz ustawy i rozporządzenia w prawie polskim) oraz stanowią podstawę dla kształtowania polityki ochrony środowiska w określonej perspektywie czasowej, w szeregu tworzonych dokumentów (strategie, polityki, programy).

Cele polityki ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym zostały określone w wielu dokumentach strategicznych, które stanowią ramy dla dokumentów krajowych i regionalnych.

W niniejszej części dokonano analizy zgodności celów projektu POŚ dla Gminy Jabłonka z celami innych dokumentów strategicznych na poziomie międzynarodowym, w tym unijnym, krajowym oraz wojewódzkim. Porównanie to pełni rolę oceny spójności celów projektowanego dokumentu z celami innych dokumentów strategicznych.

4.1 Dokumenty międzynarodowe i wspólnotowym

Międzynarodowa ochrona środowiska – Globalny Program Działań Szczytu Ziemi: Agenda 21

Jeden z najważniejszych programów międzynarodowych dotyczących zrównoważonego rozwoju ludzkości i ochrony zasobów środowiska naturalnego. Przewiduje on działania na poziomie globalnym, narodowym i lokalnym prowadzone w celu koordynacji wysiłków w rozwiązywaniu problemów światowej ekologii i polityki rozwoju. Program dotyczy wszystkich dziedzin życia w których człowiek oddziałuje na środowisko. Najważniejsze założenia i cele Agendy 21 to m.in.:

- ochrona i wspomaganie zdrowia człowieka;
- zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast);
- ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom);
- bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych;
- bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi;
- zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi;
- powstrzymanie niszczenia lasów;
- ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich;
- zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania);
- przeciwdziałanie pustynnieniu i suszy;
- edukacja ekologiczna.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (dyrektywa SOOŚ)

Celem Dyrektywy nr 2001/42/WE „jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko”.

Dyrektywa Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (dyrektywa OOS).

Dyrektywa nr 85/337/EWG dotyczy oceny oddziaływania wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko. Innymi dokumentami o międzynarodowej randze i charakterze przestrzennym, stanowiącymi podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach

krajowych są konwencje międzynarodowe, sygnowane przez stronę polską, m.in.: Konwencja Ramsarska o obszarach wodno - błotnych z 1971 r. ze zmianami w Paryżu (1982 r.) i Regina (1987r.), Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo), Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r., Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987r. wraz z poprawkami londyńskim (1990 r.), wiedeńskimi (1992 r.), Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r., Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992 r. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997 r. wraz z Protokołem.

Siódmy Program działań UE w dziedzinie ochrony środowiska (7 EAP) - „Dobrze żyć w granicach naszej planety”

Program będzie realizował cele tematyczne i priorytety inwestycyjne określone w stosownych rozporządzeniach UE dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z określonymi zasadami dla Programu wybrano następujące cele tematyczne:

- CT 6 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami,
- CT 7 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej,
- CT 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Europa 2020

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Europa 2020 zawiera priorytety tematyczne, w tym między innymi priorytet „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej.

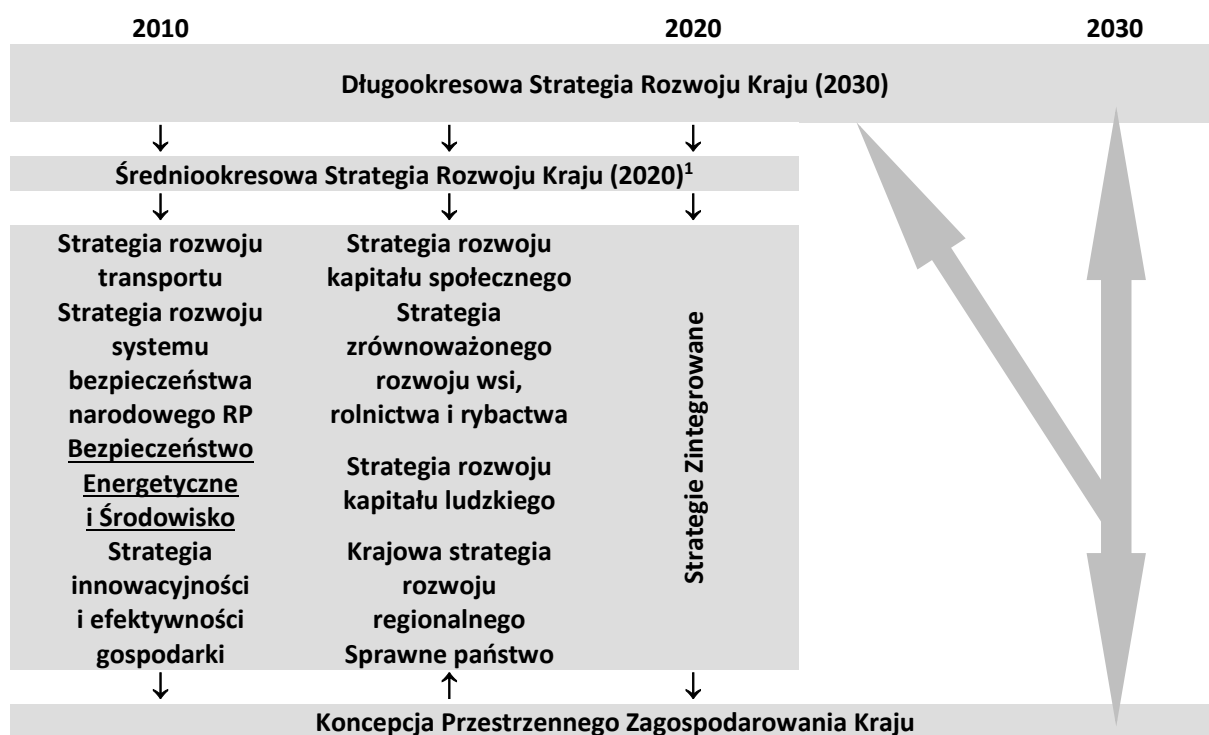
Pakiet klimatyczno-energetyczny Unii Europejskiej

Pakiet klimatyczno-energetyczny Unii Europejskiej zawiera, między innymi, zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych przynajmniej o 20% w 2020 r. w porównaniu do bazowego 1990 r. i 30% zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w 2020 r. w UE w przypadku, gdyby uzyskano światowe porozumienie co do redukcji gazów cieplarnianych.

4.2 Dokumenty krajowe

Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r.

Strategia BEiŚ jest jedną z 9 zintegrowanych strategii rozwoju. Z jednej strony uszczegóławia zapisy średniookresowej strategii rozwoju kraju (Strategia Rozwoju Kraju 2020) w dziedzinie energetyki i środowiska, z drugiej zaś, stanowi ogólną wytyczną dla Polityki energetycznej Polski i innych programów rozwoju, które staną się elementami systemu realizacji BEiŚ. Ponadto w związku z obecnością Polski w Unii Europejskiej, BEiŚ koresponduje z celami rozwojowymi określonymi na poziomie wspólnotowym, ujętymi przede wszystkim w dokumencie Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu (wpisując się także w jej kluczowe inicjatywy przewodnie) oraz celami pakietu klimatyczno-energetycznego. BEiŚ stanowi zatem ramy strategiczne dla dalszych prac programowych i wdrożeniowych, dotyczących w szczególności zagadnień adaptacji do zmian klimatu, ochrony zasobów naturalnych i środowiska przyrodniczego, jak również bezpieczeństwa i efektywności energetycznej. Strategia BEiŚ służy również określeniu celów i kierunków działań nowej perspektywy finansowej 2014-2020.

Rysunek 6. Schemat powiązania ze sobą dokumentów strategicznych obowiązujących na szczeblu krajowym
(źródło: Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko)

¹ *Strategia Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo*; dokument utracił swoją moc Uchwałą Nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)* (M.P z dnia 15 marca 2017 r. poz. 260).

Głównym celem strategii Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko jest zapewnienie wysokiej jakości życia obecnych i przyszłych pokoleń z uwzględnieniem ochrony środowiska oraz stworzenie warunków do zrównoważonego rozwoju nowoczesnego sektora energetycznego, zdolnego zapewnić Polsce bezpieczeństwo energetyczne oraz konkurencyjną i efektywną gospodarkę.

Aktualizacja Krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych

Celem Programu, przez realizację ujętych w nim inwestycji, jest ograniczenie zrzutów niedostatecznie oczyszczanych ścieków, a co za tym idzie – ochrona środowiska wodnego przed ich niekorzystnymi skutkami.

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032

Cele nadrzędne dokumentu to:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest,
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych powodowanych kontaktem z włóknami azbestu,
- likwidacja szkodliwego oddziaływania na środowisko.

Cele określone w dokumentach osiągnąć będą poprzez realizację wzajemnie uzupełniających się zadań, na trzech poziomach: krajowym, wojewódzkim i lokalnym, finansowanych ze środków publicznych i prywatnych.

Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2022

Celem KPGO 2014 oraz WPGO jest wprowadzenie w Polsce efektywnego systemu gospodarki odpadami zgodnego z zasadami zrównoważonego rozwoju i ochrony środowiska. Cele nadrzędne to:

- przerwanie powiązania pomiędzy rosnącą ilością odpadów a wzrostem gospodarczym oraz kładzenie nacisku na zapobieganie powstawaniu odpadów i na ponowne ich użycie,
- zwiększenie udziału odzysku, a w szczególności recyklingu w odniesieniu do szkła, metali, tworzyw sztucznych, oraz papieru i tektury, jak również odzysku energii z odpadów zgodnego z wymogami ochrony środowiska,
- zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska odpadów,
- wyeliminowanie praktyki nielegalnego składowania odpadów,
- utworzenie i uruchomienie bazy danych o produktach, opakowaniach i gospodarce odpadami.

Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju

Aktualizacja Programu wodno-środowiskowego kraju jest dokumentem planistycznym opracowywanym w celu programowania i koordynowania działań zmierzających do realizacji celów środowiskowych wskazanych w artykule 4 RDW, tj.:

- osiągnięcie dobrego stanu wód: dobry stan ekologiczny i chemiczny dla naturalnych części wód powierzchniowych, dobry potencjał ekologiczny i dobry stan chemiczny dla sztucznych i silnie zmienionych części wód oraz dobry stan chemiczny i ilościowy dla wód podziemnych,
- nie pogarszanie stanu części wód,
- spełnienie wymagań specjalnych, zawartych w innych unijnych aktach prawnych i polskim prawodawstwie, w odniesieniu do obszarów chronionych,
- zaprzestanie lub stopniowe wyeliminowanie zrzutu substancji priorytetowych do środowiska lub ograniczone zrzuty tych substancji.

W związku z przekroczeniami substancji priorytetowych wykrywanych w wodach, dla których źródłem pochodzenia jest ich emisja do atmosfery, jako jednostkę odpowiedzialną za realizację działania obejmującego weryfikację POŚ dla gmin wskazano te gminy, których obszar pokrywa się powierzchniowo z obszarem JCWP, na której zidentyfikowano tego typu przekroczenia.

4.3 Dokumenty wojewódzkie i lokalne

Program Strategiczny Ochrona Środowiska

Program wyznacza następujący cel główny: Poprawa bezpieczeństwa ekologicznego oraz ochrona zasobów środowiska dla rozwoju Małopolski.

Priorytety i działania:

Priorytet 1. Poprawa jakości powietrza, ochrona przed hałasem oraz zapewnienie informacji o źródłach pól elektromagnetycznych.

Działania:

- Sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza pochodzących z systemów indywidualnego ogrzewania mieszkań;
- Właściwe planowanie przestrzenne kształtujące klimat akustyczny;
- Stosowanie zabezpieczeń akustycznych;
- Upowszechnienie informacji o lokalizacji źródeł pól elektromagnetycznych.

Priorytet 2. Ochrona zasobów wodnych.

Działania:

- Ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do wód podziemnych, powierzchniowych i gleb;
- Utrzymanie i rozbudowa systemów zaopatrzenia w wodę i optymalizacji zużycia wody.

Priorytet 3. Rozwijanie systemu gospodarki odpadami.

Działania:

- Zapobieganie powstawaniu odpadów i przygotowanie ich do ponownego użycia;
- Intensyfikacja odzysku, w tym odzysku energetycznego oraz ograniczenie ilości składowanych odpadów i likwidacja zjawiska nielegalnego składowania odpadów.

Priorytety 4. Przeciwdziałanie występowaniu i minimalizowanie skutków negatywnych zjawisk atmosferycznych, geodynamicznych i awarii przemysłowych.

Działania:

- Właściwe zagospodarowanie terenów zagrożonych powodzią i suszą hydrologiczną z uwzględnieniem wymagań dotyczących oceny zagrożenia i ryzyka powodziowego;
- Zwiększanie retencyjności zlewni oraz efektywności urządzeń zabezpieczenia przeciwpowodziowego, w tym realizacja innych dokumentów planistycznych w zakresie gospodarki wodnej;
- Identyfikacja osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi, wprowadzenie systemu monitoringu, właściwe zabezpieczanie i zagospodarowywanie terenów osuwiskowych i terenów o predyspozycjach osuwiskowych;
- Zmniejszenie ryzyka wystąpienia i ograniczanie skutków poważnych awarii przemysłowych oraz wypadków drogowych z udziałem towarów niebezpiecznych dla ludzi i środowiska.

Priorytet 5. Regionalna polityka energetyczna.

Działania:

- Stworzenie warunków i mechanizmów mających na celu zwiększenie udziału energii odnawialnej w bilansie energetycznym województwa;
- Wsparcie działań mających na celu oszczędne i efektywne wykorzystanie energii.

Priorytet 6. Ochrona i zachowanie środowiska przyrodniczego.

Działania:

- Ochrona różnorodności biologicznej oraz zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i stabilności ekosystemów poprzez zrównoważone użytkowanie jej elementów;
- Przywracanie do stanu właściwego zasobów i składników przyrody;
- Propagowanie idei ochrony przyrody poprzez wzmocnienie potencjału turystycznego na obszarach chronionych;
- Racjonalne gospodarowanie i ochrona złóż kopalin.

Priorytet 7. Wsparcie systemu zarządzania bezpieczeństwem publicznym.

Działania:

- Rozwój oraz integracja systemów monitorowania i zarządzania bezpieczeństwem publicznym w regionie;
- Realizacja programu poprawy bezpieczeństwa w ruchu drogowym;

- Zwiększenie potencjału służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i ratownictwo w województwie.

Priorytet 8. Edukacja ekologiczna, kształtowanie i promocja postaw w zakresie ochrony środowiska i bezpieczeństwa publicznego oraz usprawnienie mechanizmów administracyjno-prawnych i ekonomicznych.

Działania:

- Edukacja oraz kształtowanie postaw pro-środowiskowych;
- Kształtowanie i promocja postaw właściwych w odniesieniu do sytuacji kryzysowych;
- Usprawnienie mechanizmów administracyjno-prawnych;
- Poprawa działania mechanizmów ekonomicznych oraz zwiększenie aktywności rynku do działań na rzecz środowiska.

Strategia Rozwoju Województwa Małopolskiego na lata 2011-2020

Strategia rozwoju województwa jest podstawowym i najważniejszym dokumentem samorządu województwa, określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju, prowadzonej w przestrzeni regionalnej. Realizacji celu głównego Strategii „Małopolska 2020” służyć będą polityki publiczne oparte na siedmiu zasadniczych obszarach aktywności samorządu województwa tj. obszarach polityki rozwoju. Dla każdego z siedmiu obszarów polityki rozwoju sformułowany został cel strategiczny, stanowiący opis pożądanego kierunku zmian lub stanu docelowego i pozycji regionu w perspektywie 2020 roku.

Obszar 6 – BEZPIECZEŃSTWO EKOLOGICZNE, ZDROWOTNE I SPOŁECZNE

Cel strategiczny: Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców Małopolski w wymiarze środowiskowym, zdrowotnym i społecznym.

Realizacja tego celu będzie się odbywać poprzez wdrażanie kluczowych działań takich jak:

6.1.1 Ochrona zasobów wodnych:

- ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do wód podziemnych, powierzchniowych i gleb,
- rozbudowa i utrzymanie systemów zaopatrzenia w wodę i optymalizacji zużycia wody.

6.1.2 Poprawa jakości powietrza:

- sukcesywna redukcja emisji zanieczyszczeń do powietrza, zwłaszcza pochodzących z systemów indywidualnego ogrzewania mieszkań,
- wzrost poziomu wykorzystania odnawialnych źródeł energii.

6.1.3 Ochrona środowiska przed hałasem komunikacyjnym, komunalnym, przemysłowym oraz minimalizacja oddziaływania promieniowania elektromagnetycznego przez:

- właściwe planowanie przestrzenne,
- stosowanie zabezpieczeń akustycznych,
- preferowanie nisko konfliktowych lokalizacji źródeł promieniowania.

6.1.4 Rozwijanie systemu gospodarki odpadami opartego na:

- zapobieganiu powstawania odpadów,
- przygotowywaniu odpadów do ponownego użycia,
- recyklingu oraz innych metodach odzysku i unieszkodliwiania.

6.1.5 Przeciwdziałanie występowaniu i minimalizowanie skutków negatywnych zjawisk atmosferycznych, geodynamicznych i awarii przemysłowych, w tym:

- właściwe zagospodarowanie terenów zagrożonych powodzią i suszą hydrologiczną z uwzględnieniem wymagań dotyczących oceny zagrożenia i ryzyka powodziowego,
- zwiększanie retencyjności zlewni oraz efektywności urządzeń zabezpieczenia przeciwpowodziowego (budowa, modernizacja),
- współdziałanie z administracją rządową i sąsiednimi samorządami w celu realizacji kompleksowego systemu ochrony przed powodzią w dorzeczu Górnej Wisły,
- identyfikacja osuwisk i terenów zagrożonych ruchami masowymi, wprowadzenie systemu monitoringu, właściwe zabezpieczanie i zagospodarowywanie terenów osuwiskowych i terenów o predyspozycjach osuwiskowych.

6.1.6 Ochrona i zachowanie środowiska przyrodniczego:

- ochrona różnorodności biologicznej oraz zrównoważone użytkowanie jej elementów,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i stabilności ekosystemów,
- przywracanie do stanu właściwego zasobów i składników przyrody,
- ochrona, rozwój i uporządkowanie systemu obszarów chronionych,
- wsparcie dla działań służących wykorzystaniu potencjału obszarów chronionych.

6.1.7 Regionalna polityka energetyczna:

- opracowanie bilansu energetycznego określającego aktualne potrzeby województwa, w zestawieniu z dostępnymi źródłami i nośnikami energii,
- zidentyfikowanie istniejących i potencjalnych barier rozwoju oraz wyznaczenie kierunków działania w obszarze regionalnej polityki rozwoju energetyki odnawialnej.

6.1.8 Edukacja obywatelska w zakresie ochrony środowiska oraz kształtowanie i promocja postaw proekologicznych.

Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego

Aktualny Program ochrony powietrza dla województwa małopolskiego został przyjęty uchwałą Nr XXXII/451/17 Sejmiku Województwa Małopolskiego z dnia 23 stycznia 2017 r. Celem Programu ochrony powietrza jest osiągnięcie w całej Małopolsce do 2023 r. dopuszczalnych poziomów zanieczyszczeń w powietrzu: pyłu PM₁₀, PM_{2,5}, benzo(a)pirenu, dwutlenku azotu i ozonu.

Głównymi kierunkami działań w zakresie ochrony powietrza wyznaczonymi w Programie jest m.in.:

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

- Wprowadzenie ograniczeń eksploatacji urządzeń grzewczych na paliwa stałe,
- Realizacja gminnych programów ograniczania niskiej emisji – eliminacja niskosprawnych urządzeń na paliwa stałe,
- Rozbudowa i modernizacja sieci ciepłowniczych i sieci gazowych zapewniająca podłączenie nowych użytkowników,
- Termomodernizacja budynków oraz wspieranie budownictwa energooszczędnego w budownictwie mieszkaniowym oraz w obiektach użyteczności publicznej,
- Ograniczenie emisji z transportu,
- Ograniczenie emisji przemysłowej,
- Edukacja ekologiczna mieszkańców,
- Poprawa warunków przewietrzania miast i ochrona terenów zielonych.

Elementem Programu ochrony powietrza jest Plan działań krótkoterminowych, który wprowadza 3 stopnie zagrożenia zanieczyszczeniem powietrza:

- I stopień zagrożenia (kod żółty),
- II stopień zagrożenia (kod pomarańczowy),
- III stopień zagrożenia (kod czerwony).

Wprowadzanie stopni zagrożenia zanieczyszczeniem odbywa się we współpracy służb Wojewody, Małopolskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska i Marszałka Województwa Małopolskiego.

Strategia Rozwoju Społeczno-Gospodarczego powiatu nowotarskiego

Strategia wyznacza wizję powiatu nowotarskiego opisaną w następujących wymiarach:

- powiat sprawnie zarządzany,
- powiat przedsiębiorczy i innowacyjny,
- powiat atrakcyjny turystycznie,
- powiat ekologiczny,
- powiat zapewniający mieszkańcom wysoką jakość życia.

Do 2022 r. powiat nowotarski będzie dążył do optymalizacji polityki ekologicznej poprzez działania związane z ochroną i odtwarzaniem zasobów, w szczególności:

- ochronę powietrza i wód;
- ochronę lasów i prowadzenie gospodarki leśnej;
- edukację ekologiczną społeczności lokalnej i turystów.

W 2022 r. powiat nowotarski będzie charakteryzował się następującymi parametrami w zakresie polityki ekologicznej i stanu środowiska naturalnego:

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

- wody płynące na terenie powiatu co najmniej w 60% w I klasie czystości;
- czyste powietrze, o niższym stężeniu pyłów w stosunku do roku 2014;
- budynki użyteczności publicznej są zmodernizowane technicznie;
- społeczność lokalna jest wrażliwa ekologicznie i podejmuje inicjatywy w zakresie ochrony środowiska i ograniczania emisji zanieczyszczeń;
- liczne są przykłady uruchamiania prosumenckich instalacji produkcji energii „zielonej”;
- turyści nie degradują środowiska naturalnego, korzystając z jego dobrodziejstw w sposób świadomy i zgodny z zasadami ekologii.

Strategia rozwoju Gminy Jabłonka na lata 2015-2025

W dokumencie zdefiniowano następujące cele strategiczne oraz cele operacyjne:

Cel strategiczny 1: Zrównoważony rozwój turystyki.

Cele operacyjne:

- Promocja turystyczna Gminy;
- Zachowanie, ochrona, promowanie i rozwój dziedzictwa naturalnego i kulturowego;
- Rozwój instytucji kultury oraz udostępnianie dziedzictwa kulturowego.

Cel strategiczny 2: Rozbudowa infrastruktury komunalnej.

Cele operacyjne:

- Ochrona lokalnych zasobów wodnych;
- Rozbudowa systemu gospodarki odpadami;
- Wykorzystania odnawialnych źródeł energii;
- Rozbudowa systemu transportu zaspokajającego potrzeby rozwoju gospodarczego;
- Rozbudowa systemu zabezpieczającego dostawę wody.

Cel strategiczny 3: Pełne zagospodarowanie przestrzeni publicznej.

Cele operacyjne:

- Ograniczenie problemów społecznych;
- Poprawa dostępności do usług społecznych i zdrowotnych;
- Wzmocnienie stanu bezpieczeństwa ekologicznego;
- Poszerzenie oferty aktywnego spędzania czasu wolnego;
- Organizacja optymalnego ładu przestrzennego;
- Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych do świadczenia usług publicznych.

Cel strategiczny 4: Aktywność mieszkańców i lokalny rynek pracy.

Cele operacyjne:

- Zwiększanie wykorzystania zasobów ludzkich;
- Aktywność organizacji pozarządowych;

- Aktywność regionalna i ponadregionalna samorządu.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Jabłonka 2017-2020

Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Jabłonka jest dokumentem strategicznym, opisującym kierunki działań zmierzających do osiągnięcia celów pakietu klimatyczno-energetycznego tj. redukcji gazów cieplarnianych, zwiększenia udziału energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych, zwiększenia efektywności energetycznej, poprawy jakości powietrza oraz zmiany postaw konsumpcyjnych użytkowników energii.

Cel główny Planu do roku 2020 w stosunku do roku bazowego 2016:

- ograniczenie zużycia energii o 52 341,99 GJ/rok, o 6,02 %,
- ograniczenie emisji CO₂ o 4 987,94 Mg/rok, o 7,17 %,
- ograniczenie emisji PM10 o 11,83 Mg/rok, o 8,47%,
- ograniczenie emisji PM2,5 o 10,56 Mg/rok, o 8,13 %,
- ograniczenie emisji B(a)P o 0,01 Mg/rok, o 13%.

Działania krótkoterminowe:

1. Ograniczenie zużycia energii i wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł – budynki i infrastruktura publiczna.
2. Ograniczenie zużycia energii – transport.
3. Ograniczenie zużycia energii i wytwarzanie energii z odnawialnych źródeł - budownictwo mieszkaniowe.
4. Ograniczenie zużycia energii - sektor działalności gospodarczej.
5. Działania informacyjne, edukacyjne i planistyczne.

5. Określenie, analiza i ocena przewidywanych oddziaływań na środowisko

5.1 Macierz skutków środowiskowych

Ocenie możliwych oddziaływań na środowisko poddano zadania inwestycyjne (których realizacja wiąże się z prowadzeniem robót budowlanych i/lub prac związanych z zagospodarowaniem terenu) jak i nieinwestycyjne (np. edukacyjne, promocyjne) wyznaczone do realizacji w ramach poszczególnych celów w POŚ. Określenie zmian stanu środowiska w odniesieniu do zadań inwestycyjnych zaplanowanych w POŚ przy braku dokładnych lokalizacji oraz kwestii dotyczących ich skali lub technologii, w jakich zostaną wykonane, oddziaływania przedstawiono jako potencjalne. W niektórych przypadkach oddziaływanie, w zależności od aspektu jaki się rozważa, może mieć jednocześnie negatywny lub pozytywny wpływ na dany element środowiska. Przy tak przeprowadzonej ocenie możliwe będzie określenie potencjalnych niekorzystnych skutków środowiskowych związanych z realizacją poszczególnych zadań. Mając powyższe na uwadze, poniżej, w odniesieniu do zadań wymienionych w POŚ scharakteryzowano jedynie typowe oddziaływania i ich ewentualne skutki dla środowiska związane z realizacją tychże zadań.

Ocenę i identyfikację oddziaływań na środowisko poszczególnych działań ujętych w POŚ dokonano w tzw. macierzy skutków środowiskowych, która jest syntetycznym zestawieniem możliwych oddziaływań ocenianych zadań na środowisko naturalne. Realizacja działań określonych w POŚ będzie dotyczyć wszystkich komponentów środowiska oraz działań o charakterze monitoringowym i systemowym (np. edukacja ekologiczna). W macierzy oddziaływań środowiskowych dokonano oceny wszystkich działań, w dalszej części opracowania przeanalizowano natomiast zadania, które mają charakter inwestycyjny i potencjalnie mogą wywierać negatywny wpływ na środowisko.

Oddziaływania na środowisko podzielono na trzy grupy i oznaczono następującymi kolorami lub symbolami:

Sposób oddziaływania	Rodzaj oddziaływania	Czas oddziaływania
 pozytywne	B bezpośrednie	1 stałe
 negatywne	P pośrednie	2 długoterminowe
 neutralne	W wtórne	3 średnioterminowe
 negatywne (etap budowy) / pozytywne (etap eksploatacji)	S skumulowane	4 krótkoterminowe
		5 chwilowe

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

Poza prognozowanym oddziaływaniem planowanych inwestycji na środowisko należy również określić ich wpływ na życie i zdrowie ludzi. W większości przypadków malejąca presja na różne komponenty środowiska powoduje, że pośrednio występuje pozytywne oddziaływanie na ludzi. Człowiek w znacznym stopniu uzależniony jest od poszczególnych komponentów środowiska. Zanieczyszczenia powietrza oraz hałas są bardzo istotne dla zdrowia ludzi, dlatego też należy zwracać szczególną uwagę na te elementy. Realizacja ustaleń POŚ przyczyni się głównie do polepszenia warunków życia ludzi. Kilka z zadań może mieć krótkotrwały negatywny wpływ (zwykle na etapie budowy/prac modernizacyjnych) na wodę, krajobraz, klimat akustyczny oraz bioróżnorodność, lecz w stosunku do ogółu, jest to niewielki odsetek i prawdopodobnie zostanie zrekompensowany poprzez realizację pozostałych zadań.

Ocena została dokonana na podstawie stymulacji i przewidywanych skutków realizacji konkretnych działań na poszczególne elementy:

- Obszary Natura 2000,
- Różnorodność biologiczna,
- Ludzie,
- Zwierzęta,
- Rośliny,
- Woda,
- Powietrze,
- Powierzchnia ziemi,
- Krajobraz,
- Klimat,
- Zasoby naturalne,
- Zabytki,
- Dobra materialne.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

Tabela 16. Przewidywane oddziaływania na środowisko i ich ocena (źródło: opracowanie własne)

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska											
	Woda	Gleba	Krajobraz	Klimat	Powietrze	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	Ludność	Różnorodność biologiczna oraz fauna i flora	Obszary chronione w tym obszary NATURA 2000
Obszar interwencji: OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA												
Cel: Poprawa jakości powietrza w Gminie Jabłonka												
Kierunek interwencji: Redukcja emisji ze źródeł spalania paliw o małej mocy												
Likwidacja lub wymiana niskosprawnych źródeł spalania paliw na niskoemisyjne			P2	B3	B2				B3	P2	P2	P2
Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych			P2	B2	B1				B1	B1	P2	P2
Produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym	P1	P1	P2	B1	B1		P2		B2	B2	P1	P1
Kierunek interwencji: Ograniczenie emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych												
Modernizacja i rozbudowa ciągów komunikacyjnych na terenie Gminy	B5/P1	B5/P1		P2	B5/B2	B5/B2			P2	B4/B1	P2	P2
Rozbudowa ścieżek rowerowych	B5/P1	B5/P1		P1	B5/B2	B5/B2			P2	B4/B1	P1	P1
Kierunek interwencji: Podniesienie świadomości społeczeństwa w zakresie wpływu zanieczyszczeń na zdrowie oraz konieczności ochrony powietrza												
Prowadzenie akcji edukacyjnych oraz kontroli mieszkańców w celu wyeliminowania procederu spalania odpadów			P3	B2	B2				P3	B1	P2	P2
Zapewnienie ogólnodostępnej informacji o źródłach i wielkościach emisji zanieczyszczeń, stanie jakości powietrza oraz wpływie zanieczyszczeń na zdrowie mieszkańców			B2	P2	B3		P2		P2	B2	P2	P2
Obszar interwencji: ZAGROŻENIA HAŁASEM												
Cel: Ochrona przed hałasem												
Kierunek interwencji: Poprawa klimatu akustycznego w Gminie Jabłonka												
Realizacja Programów ochrony środowiska przed hałasem	B5/P1	B5/P1	B5/B1	B5/B1	B5/B1	B5/B1				B5/B1	B5/B1	B5/B1
Modernizacja i rozbudowa ciągów komunikacyjnych na terenie Gminy	B5/P1	B5/P1		P2	B5/B2	B5/B2			P2	B4/B1	P2	P2
Obszar interwencji: POLA ELEKTROMAGNETYCZNE												
Cel: Ochrona ludności i środowiska przed ponadnormatywnym promieniowaniem elektromagnetycznym												
Kierunek interwencji: Utrzymanie poziomów pól elektromagnetycznych nieprzekraczających wartości dopuszczalnych												
Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM			P2							P2	P1	P1

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska											
	Woda	Gleba	Krajobraz	Klimat	Powietrze	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	Ludność	Różnorodność biologiczna oraz fauna i flora	Obszary chronione w tym obszary NATURA 2000
Obszar interwencji: GOSPODAROWANIE WODAMI												
Cel: Ochrona zasobów wodnych												
Kierunek interwencji: Ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do wód podziemnych i powierzchniowych												
Budowa kolektora głównego łączącego oczyszczalnię ścieków z ul. Nadwodnią	B4/B1	B4/B1	B4/B1							B5/B1		
Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Jabłonce oraz zwiększenie jej przepustowości średniodobowej z 800 m3/dobę do 1989 m3/dobę	B4/B1	B4/B1								B5/B1	P1	P1
Rozbudowa oraz budowa gminnej sieci kanalizacji sanitarnej	B4/B1	B4/B1	P2							B5/B1	P1	P1
Promowanie dobrych nawyków w zakresie gospodarki ściekowej w gospodarstwach domowych i rolnych.	B2	P2	P3				P2		P2	B2	P1	P1
Obszar interwencji: GLEBY												
Cel: Ochrona gleb przed negatywnym oddziaływaniem antropogenicznym, erozją oraz niekorzystnymi zmianami klimatu												
Kierunek interwencji: Ograniczenie zanieczyszczeń przedostających się do gleb												
Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony gleb	P3	B2	P2						P2	B3	P2	P2
Obszar interwencji: GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIE POWSTAWANIU ODPADÓW												
Cel: Zmniejszenie masy odpadów składowanych na składowiskach oraz zwiększenie udziału odzysku surowców wtórnych i energii z odpadów												
Kierunek interwencji: Racjonalna gospodarka odpadami												
Likwidacja "dzikich wysypisk" śmieci	B1	P1	B3		P2					B2	P1	P2
Realizacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Jabłonka			P1		B1					B1	P1	P1
Kierunek interwencji: Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest												
Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących właściwą segregację odpadów	B2	P1	P3						P3	B1	P1	P2

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

Strategiczny program działań	Komponenty środowiska											
	Woda	Gleba	Krajobraz	Klimat	Powietrze	Klimat akustyczny	Zasoby naturalne	Zabytki	Dobra materialne	Ludność	Różnorodność biologiczna oraz fauna i flora	Obszary chronione w tym obszary NATURA 2000
Obszar interwencji: ZASOBY PRZYRODNICZE												
Cel: Ochrona i zachowanie środowiska przyrodniczego												
Kierunek interwencji: Ochrona różnorodności biologicznej oraz zapewnienie ciągłości istnienia gatunków i stabilności ekosystemów poprzez zrównoważone użytkowanie jej elementów												
Ochrona i zachowanie bioróżnorodności na terenach cennych przyrodniczo znajdujących się na terenie Gminy Jabłonka	P3	P3	P3	P2					B2	P3	B2	B2
Wsparcie zaplecza dydaktycznego oraz infrastruktury służącej edukacji ekologicznej	P1	P2	P2	P1	B1					B1	P2	P2
Kierunek interwencji: Przywracanie do stanu właściwego zasobów i składników przyrody												
Zapobieganie ekspansji gatunków obcych, w szczególności inwazyjnych	P3	B3	B2	P3	P2					B2	B2	B2
Przebudowa powierzchni uszkodzonych przez czynniki biotyczne i abiotyczne na gruntach leśnych Skarbu Państwa		P2	B1		P2		B2			B2	B1	B1
Obszar interwencji: POWAŻNE AWARIE PRZEMYSŁOWE												
Cel: Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii												
Kierunek interwencji: Zmniejszenie ryzyka wystąpienia i ograniczanie skutków poważnych awarii												
Prowadzenie szkoleń i instruktażu z zakresu sposobu zachowania się w przypadku wystąpienia poważnej awarii.	P2	P2	P2	P3	B2				P2	B1	P2	P1

Spośród wszystkich działań wyznaczonych w POŚ wyodrębniono zadania inwestycyjne, których realizacja może się wiązać z ingerencją w środowisko przyrodnicze, przynosząc pozytywne, bądź negatywne skutki. Działania inwestycyjne zostały opisane poniżej, a także szczegółowiej w podrozdziale 5.2. W związku z długookresowym i ogólnym charakterem dokumentu POŚ na chwilę sporządzania dokumentu nie jest znana dokładna lokalizacja działań. Należy jednak zaznaczyć, że działania inwestycyjne będą prowadzone wzdłuż zabudowy mieszkaniowej oraz wzdłuż szlaków komunikacyjnych, a więc na terenach przekształconych już antropogenicznie.

W ramach POŚ wyznaczono działanie związane z rozbudową ścieżek rowerowych, ich lokalizacja jest przewidziana jednak w ramach już istniejących leśnych ścieżek – na drogach tłuczniowo-gruntowych. Ścieżki te nie będą przebiegały, a tym samym oddziaływały, na miejsca występowania chronionych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków. Ocena wpływu na środowisko działań zawartych w POŚ ma charakter stosunkowo szeroki i ogólny ze wskazaniem przewidywanych, możliwych/potencjalnych oddziaływań, jakie są przewidywalne dla danego typu zadań. Dokument ten wykazuje duży poziom ogólności, bez wyznaczania konkretnych projektów i działań wraz z lokalizacją, a jedynie wskazując cel i kierunek rozwoju.

W ramach montażu OZE planuje się budowę mikroinstalacji (kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne) na budynkach użyteczności publicznej oraz na budynkach mieszkalnych. Potencjalne rozmieszczenie mikroinstalacji OZE będzie się zatem pokrywało z obecną zabudową mieszkaniową na terenie gminy Jabłonka. Inwestycje te nie będą zlokalizowane na terenach obszaru Natura 2000 ani w ich bezpośrednim sąsiedztwie.

Według Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko dokonano analizy w kontekście kwalifikacji przedsięwzięć ujętych w POŚ wg podziału w powyższych aktach prawnych.

Zgodnie z ww. rozporządzeniami, ze względu na swój charakter żadne z działań ujętych w POŚ nie kwalifikuje się do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Cześć wyznaczonych zadań po ustaleniu lokalizacji lub powierzchniowej skali oddziaływania inwestycji może spełnić kryteria przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Zadaniem tymi są:

- uregulowanie gospodarki wodnej i wodno-ściekowej:
  - w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 68 – rurociągi wodociągowe magistralne do przesyłania wody oraz przewody wodociągowe magistralne doprowadzające wodę od stacji uzdatniania do przewodów rozdzielczych, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową;

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

- w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 77 – instalacje do oczyszczania ścieków inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 40, przewidziane do obsługi nie mniej niż 400 równoważnych mieszkańców w rozumieniu art. 43 *Ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne*;

- w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 79 – sieci kanalizacyjne o całkowitej długości przedsięwzięcia nie mniejszej niż 1 km, z wyłączeniem ich przebudowy metodą bezwykopową, sieci kanalizacji deszczowej zlokalizowanych w pasie drogowym i obszarze kolejowym oraz przyłączy do budynków;

➤ zapewnienie odpowiedniej jakości oraz dostępności infrastruktury drogowej:

- w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 60 – drogi o nawierzchni twardej o całkowitej długości przedsięwzięcia powyżej 1 km, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 31 i 32 oraz obiekty mostowe w ciągu drogi o nawierzchni twardej, z wyłączeniem przebudowy dróg oraz obiektów mostowych, służących do obsługi stacji elektroenergetycznych i zlokalizowanych poza obszarami objętymi formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*;

➤ wspieranie przedsięwzięć z zakresu odnawialnych źródeł energii:

- w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 5 – elektrownie wodne;

- w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 6 – instalacje wykorzystujące do wytwarzania energii elektrycznej energię wiatru, inne niż wymienione w § 2 ust. 1 pkt 5:

a) lokalizowane na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, z wyłączeniem instalacji przeznaczonych wyłącznie do zasilania znaków drogowych i kolejowych, urządzeń sterujących lub monitorujących ruch drogowy lub kolejowy, znaków nawigacyjnych, urządzeń oświetleniowych, billboardów i tablic reklamowych;

b) o całkowitej wysokości nie niższej niż 30 m;

- w odniesieniu do § 3 ust. 1 pkt 52 – zabudowa przemysłowa, w tym zabudowa systemami fotowoltaicznymi, lub magazynowa, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą, o powierzchni zabudowy nie mniejszej niż:

a) 0,5 ha na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 *Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody*, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy.

Powyższa klasyfikacja przedsięwzięć będzie możliwa do potwierdzenia dopiero po ustaleniu dokładnej lokalizacji lub powierzchniowej skali oddziaływania przedsięwzięcia zgodnie z kryteriami w ww. rozporządzeniach. Zadania polegające na uzbrojeniu terenów inwestycyjnych oraz przygotowaniu

terenów mogą wyznaczać ramy do realizacji inwestycji, które mogą spełnić kryteria klasyfikacji przedsięwzięć (§ 3 ust. 1. pkt 52 i 53) w ww. rozporządzeniach. Powyższa klasyfikacja ma charakter orientacyjny. Dokładne zakwalifikowanie projektów będzie możliwe dopiero po ustaleniu rodzaju, lokalizacji lub powierzchniowej skali wielkości inwestycji wpisujących się w cele i kierunki interwencji wyznaczone w POŚ.

W ramach planowanych do realizacji działań, większość z nich będzie negatywnie oddziaływała na środowisko jedynie na etapie realizacji inwestycji. Dotyczy to następujących działań:

- Modernizacja i rozbudowa ciągów komunikacyjnych na terenie Gminy;
- Rozbudowa ścieżek rowerowych;
- Rozbudowa oraz budowa gminnej sieci kanalizacji sanitarnej;
- Budowa kolektora głównego łączącego oczyszczalnię ścieków z ul. Nadwodnią;
- Rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Jabłonce oraz zwiększenie jej przepustowości średniodobowej.

Działania związane z przebudową dróg będą na etapie realizacji inwestycji negatywnie wpływały na wodę, glebę, powietrze, klimat akustyczny oraz ludność. W okresie realizacji przedsięwzięcia można spodziewać się uciążliwości związanych z emisją substancji zanieczyszczających do powietrza, pochodzących z procesu spalania paliw w silnikach spalinowych samochodów i innych pojazdów wykorzystywanych przy pracach budowlanych (np. koparek, ładowarek, spycharek). Ponadto podczas prac ziemnych może wystąpić zjawisko wzmożonego pylenia. Nie przewiduje się jednak emisji ponadnormatywnego hałasu. W stosunku do gleb może dochodzić do przekształcenia powierzchni ziemi, zajmowania powierzchni oraz niszczenia struktury gleby.

Pozostałe działania związane z siecią kanalizacyjną, rozbudową i modernizacją oczyszczalni ścieków, a także budową kolektora głównego będą na etapie realizacji negatywnie oddziaływały na wodę, glebę oraz ludność. Negatywne oddziaływanie na gleby będzie się głównie wiązało z usuwaniem wierzchnich warstw gleby, powstawaniem odpadów budowlanych oraz powstawaniem nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych. W związku z wykorzystaniem maszyn i urządzeń pracujących w trakcie prowadzenia robót we wstępnych etapach mogą wystąpić okresowe uciążliwości związane z emisją hałasu i wibracjami pochodzącymi z maszyn i urządzeń. Będą to jednak uciążliwości krótkotrwałe i nie spowodują znaczącego oddziaływania na ludność. Emisja substancji zanieczyszczających w tej fazie będzie miała charakter krótkotrwały, przejściowy, a uciążliwości z nią związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych. Przedsięwzięcie w trakcie realizacji nie będzie stanowić zagrożenia dla środowiska gruntowo-wodnego, jeżeli prace budowlane prowadzone będą w sposób bezpieczny dla środowiska, przy użyciu sprawnego sprzętu technicznego i prowadzeniu prawidłowej gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami. Należy również zauważyć, że w ramach działania związanego

z rozbudową i modernizacją oczyszczalni ścieków nie planuje się budowy nowej oczyszczalni, a jedynie prace modernizacyjne w już istniejącym obiekcie. Działanie to będzie miało pozytywny wpływ na środowisko na etapie eksploatacji inwestycji, gdyż nowoczesne, zmodernizowane urządzenia będą pracowały efektywniej i wydajniej.

Szczegółowy opis pozytywnego jak i negatywnego oddziaływania przedsięwzięć na poszczególne komponenty środowiska został przedstawiony w poniższym podrozdziale.

5.2 Analiza i ocena potencjalnych skutków dla środowiska w wyniku wdrażania zapisów dokumentu

Realizacja zadań POŚ nie będzie oddziaływać negatywnie zarówno na obszarowe (w tym Natura 2000) jak również indywidualne formy ochrony przyrody (pomniki przyrody). Prognozuje się, iż zadania w projektowanym dokumencie nie wpłyną na pogorszenie się stanu chronionych siedlisk przyrodniczych poprzez fizyczną degradację, zmniejszenie powierzchni czy zmianę cech charakterystycznych siedliska. Działania ujęte w projektowanym opracowaniu nie spowodują pogorszenia stanu gatunków znajdujących się na tym obszarze oraz pogorszenia szans osiągnięcia oraz przywrócenia właściwego stanu ochrony siedlisk w przyszłości.

Poniżej przedstawiono wpływ działań POŚ dla Gminy Jabłonka na poszczególne komponenty środowiska:

Wpływ na świat roślin i zwierząt, w tym na chronione gatunki roślin, zwierząt i grzybów chronionych prawem krajowym, w szczególności biorąc pod uwagę zapewnienie ciągłości istnienia tych gatunków wraz z ich siedliskami (w tym na obszary Natura 2000) oraz drożność korytarzy ekologicznych

Na obszarze gminy występują obszary oraz gatunki roślin i zwierząt cenne przyrodniczo, dlatego należy przewidzieć i określić możliwe znaczące oddziaływania na środowisko wynikające z realizacji zapisów projektowanego dokumentu. Część działań przewidzianych do realizacji w ramach POŚ (głównie będą to działania inwestycyjne) realizowana będzie na terenach zurbanizowanych, przekształconych już antropogenicznie, w związku z czym ich realizacja nie będzie oddziaływała na obszary cenne przyrodniczo. Pozytywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze będą miały przede wszystkim zadania wprost ukierunkowane na utrzymanie lub poprawę stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków. Pośrednie oddziaływanie będą miały zadania związane z poprawą jakości powietrza. Bezpośrednie pozytywne oddziaływania na świat przyrodniczy będzie miało zadanie związane z ochroną i zachowaniem bioróżnorodności na terenach cennych przyrodniczo znajdujących się na terenie Gminy Jabłonka, zapobieganie ekspansji gatunków obcych, w szczególności inwazyjnych, a także przebudowa powierzchni uszkodzonych przez czynniki biotyczne i abiotyczne na gruntach leśnych Skarbu Państwa. Działania wspomagające dotyczyć będą edukacji ekologicznej w zakresie

ochrony gleb, wsparcie zaplecza dydaktycznego oraz infrastruktury służącej edukacji ekologicznej, likwidacja dzikich wysypisk śmieci, prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących właściwą segregację odpadów oraz wszelkie zadania związane z poprawą jakości powietrza. Pozytywny wpływ na jakość siedlisk i organizmów związanych z dolinami rzecznyymi i środowiskiem wodnym będą miały także działania związane z rozwojem infrastruktury komunalnej w zakresie oczyszczania ścieków. Pośrednio stan siedlisk powinien ulec poprawie ze względu na zadania związane z gospodarką wodno-ściekową (np. rozbudowa sieci kanalizacyjnej), poprawą jakości powietrza oraz niektórymi działaniami z zakresu ograniczenia emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. Rezultatem tych działań powinno być zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin. Poprzez utrzymanie walorów przyrodniczych oraz powiększenie areалу powierzchni leśnych, pozytywne oddziaływania dotyczyć będą również klimatu oraz adaptacji do zmian klimatycznych.

Realizacja POŚ nie spowoduje ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym o wysokich walorach przyrodniczych, nie wpłynie negatywnie na obszary chronione, cenne przyrodniczo. Podczas realizacji zadań nie przewiduje się oddziaływań skumulowanych. Oddziaływania negatywne w głównej mierze mają charakter przejściowy i związane są z realizacją planowanych inwestycji. Przy planowaniu poszczególnych inwestycji należy uwzględniać zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody. Potencjalne oddziaływania negatywne na przyrodę i różnorodność biologiczną będą wiązały się z realizacją planowanych inwestycji, m.in. związanych z modernizacją i rozwojem sieci kanalizacyjnej oraz podłączeniem nowych odbiorców, produkcją energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii, przebudową dróg, budową tras rowerowych, modernizacją i rozbudową oczyszczalni ścieków oraz budową kolektora głównego.

W ramach POŚ wyznaczono działanie związane z budową ścieżek rowerowych, ich lokalizacja jest przewidziana w ramach istniejących już leśnych ścieżek. Ścieżki te, nie będą przebiegały, a tym samym oddziaływały, na miejsca występowania chronionych siedlisk przyrodniczych oraz gatunków. Z założenia wszelkie działania modernizacyjne i budowlane będą realizowane na obszarach zabudowanych i przekształconych w wyniku działalności człowieka. W odniesieniu do przebudowy dróg zidentyfikowano możliwe do wystąpienia potencjalne negatywne oddziaływania o charakterze lokalnym, związane z etapem ich realizacji jak: przekształcenia powierzchni ziemi, zajmowanie powierzchni, niszczenie struktury gleby, pogorszenie jakości powietrza (emisja pyłów).

Instalacja pojedynczych paneli fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Niemniej jednak montaż paneli fotowoltaicznych może stanowić zagrożenie dla

ptaków gniazdujących w budynkach (np. jerzyki, jaskółki, wróble, kopciuszki i inne gatunki). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli – od lutego/marca do sierpnia, a jerzyków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych. Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych.

Potencjalne negatywne oddziaływanie na gatunki zwierząt może wystąpić w przypadku działań z zakresu termomodernizacji i remontów obiektów, wdrażania rozwiązań dla energetyki prosumenckiej (np. montaż paneli solarnych na dachach). Podczas realizacji ww. działań może dochodzić do płoszenia lub zamurowywania gniazdujących tam ptaków, a także hibernujących tam nietoperzy. Przy tego typu pracach szczególną uwagę należy zwrócić na występowanie miejsc lęgowych ptaków objętych ścisłą ochroną gatunkową w obrębie modernizowanych obiektów. W przypadku stwierdzenia stanowisk nietoperzy, należy prace prowadzić poza sezonem hibernacji (listopad – marzec). W przypadku gdy budynek planowany do remontu jest siedliskiem ptaków, wymagane będzie (w zależności od rodzaju czynności i reżimu ochronnego gatunku) uzyskanie od Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska lub właściwego miejscowo regionalnego dyrektora ochrony środowiska zezwolenia na odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do gatunków chronionych. Podczas remontu budynku wykorzystywanego przez ptaki do zakładania lęgów, konieczne jest dostosowanie czasu i sposobu prowadzenia prac do wymagań ochronnych ptaków, wynikających z ich biologii zgodnie z § 10 pkt 4 lit. h Rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie gatunków dziko występujących zwierząt objętych ochroną. W takich sytuacjach trzeba przerwać prace aż do zakończenia ich okresu lęgowego. Dlatego przy braku pewności, że w miejscu zaplanowanych prac nie ma miejsc lęgowych ptaków, prace te powinny być wykonywane od dnia 16 października do końca lutego. Istotne jest również zamknięcie otwartych stropodachów ocieplonych materiałem sypkim i umieszczenie budek lęgowych. W obrębie budynków, dla których stwierdzono występowanie jerzyków czy innych gatunków ptaków konieczne jest wieszanie budek (skrzynek) lęgowych o specjalnej konstrukcji.

Wszelkie działania związane z modernizacją budynków mieszkalnych muszą odbywać się w sposób umożliwiający ptakom oraz nietoperzom korzystanie ze swojego siedliska jako obszaru występowania zwierząt w ciągu całego jego życia, w dowolnym stadium jego rozwoju, zarówno w okresie lęgowym,

jak i po nim. Na wykonywanie prac budowlanych w okresie lęgowym, nawet w pobliżu gniazd i miejsc lęgowych ptaków (bez ich niszczenia) wymagane jest zezwolenie regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Obecność ludzi przy gniazdach przyczynia się bowiem do płoszenia i niepokojenia ptaków oraz nietoperzy. Zakaz usuwania gniazd z obiektów budowlanych lub terenów zieleni nie dotyczy terminu od dnia 16 października do końca lutego, jeżeli wymagają tego względy bezpieczeństwa lub sanitarne.

Poza realizacją mikroinstalacji OZE (kolektory słoneczne, baterie fotowoltaiczne) oraz prowadzeniem prac termomodernizacyjnych negatywne oddziaływanie planowanych działań na ptaki będzie miało miejsce również podczas przebudowy, rozbudowy dróg oraz budowy tras rowerowych – negatywne oddziaływanie będzie widoczne jedynie na etapie realizacji inwestycji i będzie związane z generowanym hałasem i płoszeniem zwierząt. Podobne oddziaływanie będzie miało miejsce podczas rozbudowy i budowy gminnej sieci kanalizacji sanitarnej.

Na terenie Gminy Jabłonka zlokalizowana jest część korytarza ekologicznego KK-7B Torfowiska Orawsko-Nowotarskie, GKK-7A Babia-Góra Gorce oraz GKK-8 Babia Góra. Biorąc pod uwagę układ oraz charakter istniejących korytarzy ekologicznych na terenie objętym Programem należy stwierdzić, iż są one przede wszystkim powiązane z większymi kompleksami leśnymi na terenie Gminy. Na terenie Gminy Jabłonka nie planuje się budowy nowych dróg, które potencjalnie znacząco mogłyby oddziaływać na drożność korytarzy ekologicznych. Planowana modernizacja i rozbudowa ciągów komunikacyjnych nie będzie negatywnie wpływała na drożność korytarzy ekologicznych z tego względu iż będą to inwestycje prowadzone wzdłuż istniejących już szlaków komunikacyjnych. Działanie związane z rozbudową i budową gminnej sieci kanalizacji sanitarnej nie wpłynie negatywnie na istniejące korytarze ekologiczne gdyż zadanie nie będzie prowadzone bezpośrednio na obszarach leśnych ani na terenach cieków wodnych.

Realizacja POŚ nie spowoduje ingerencji i przekształceń w środowisku naturalnym o wysokich walorach przyrodniczych, nie wpłynie negatywnie na obszary chronione, cenne przyrodniczo. Obszary Natura 2000 położone są na terenach leśnych Gminy Jabłonka gdzie nie planuje się prowadzenia działań inwestycyjnych. Ze względu na położenie Gminy na terenie Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu, podczas realizacji inwestycji należy mieć na uwadze zakazy obowiązujące na tym terenie. Ponadto planowane zamierzenia inwestycyjne na terenie Gminy Jabłonka dotyczą realizacji celu publicznego zatem nie kolidują z zakazami. Podczas realizacji zadań nie przewiduje się oddziaływań skumulowanych. Oddziaływania negatywne w głównej mierze mają charakter przejściowy i związane są jedynie z etapem realizacji planowanych inwestycji. Przy planowaniu

poszczególnych inwestycji należy uwzględniać zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy o ochronie przyrody oraz aktów prawa miejscowego.

Wpływ na ochronę zdrowia oraz warunki i jakość życia mieszkańców

Biorąc pod uwagę, że zadania określone w POŚ są zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju i uwzględniają obszary (tj.: dobrobyt gospodarczy, równowagę społeczną oraz zdrowe środowisko życia) pozytywne oddziaływania na zdrowie i życie jego mieszkańców są prognozowane we wszystkich działaniach. Działania w zakresie głównych komponentów środowiska wpłyną pozytywnie na podniesienie standardu życia ludzi. Powietrze, w którym będzie mniej zanieczyszczeń znacznie poprawi zdrowie i jakość życia ludności, wpłynie na to m.in.:

- ograniczenie zużycia konwencjonalnych źródeł energii;
- wymiana starych kotłów węglowych;
- zwiększeniem efektywności energetycznej;
- termomodernizacja.

Na zdrowie ludzi pozytywnie oddziaływać będą działania w sektorze gospodarki wodno – ściekowej oraz w zakresie gospodarki odpadami i likwidacją dzikich wysypisk śmieci. Zadania związane z promocją proekologicznych postaw oraz działalność edukacyjna wpłynie na poprawę świadomości ekologicznej mieszkańców. Pozytywne oddziaływanie będzie miało zadanie polegające na prowadzeniu akcji edukacyjnych oraz kontroli mieszkańców w celu wyeliminowania procederu spalania odpadów. Spalanie odpadów nie pomaga zaoszczędzić na kosztach opału, wydajność energetyczna śmieci jest niewielka, a może stać się przyczyną bardzo poważnych powikłań zdrowotnych. Dlatego bardzo ważne jest uświadamianie mieszkańców w tym zakresie. Realizacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Jabłonka również wpłynie pozytywnie na zdrowie mieszkańców Gminy – wyroby azbestowe są bardzo niekorzystne dla zdrowia ludzkiego ze względu na duże pylenie. Pył azbestowy może wnikać do organizmu przez układ oddechowy i pokarmowy powodują wiele chorób układu oddechowego.

Oddziaływania negatywne w głównej mierze mają charakter przejściowy i związane są jedynie z realizacją planowanych inwestycji. Może wystąpić emisja zanieczyszczeń pyłowych podczas prowadzenia prac infrastrukturalnych wraz z krótkotrwałym hałasem generowanym przez maszyny budowlane, który ustanie po zaprzestaniu prac i nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na tereny chronione akustycznie.

Wpływ na powietrze atmosferyczne

Wyznaczone działania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na jakość powietrza atmosferycznego. Planowane działania zmierzające do poprawy efektywności energetycznej, a przy tym zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska.

Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne będą miały zadania typowo inwestycyjne, tj. termomodernizacja obiektów, promowanie wymiany przestarzałych kotłów na niskoemisyjne, montaż mikroinstalacji OZE czy prace związane z poprawą stanu dróg. Wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Nastąpi zmniejszenie zapotrzebowania na energię cieplną, a przy tym zmniejszenie emisji zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł spalania energetycznego. Na jakość powietrza pozytywnie będzie wpływała również realizacja działania związanego z prowadzeniem akcji edukacyjnych oraz kontroli mieszkańców w celu wyeliminowania procederu spalania odpadów. Domowe instalacje nie są przystosowane do spalania śmieci, ponieważ nie są wyposażone w żadne urządzenia do oczyszczania spalin, a temperatura spalania jest zbyt niska, aby bezpiecznie spalać substancje szkodliwe zawarte w odpadach. Niskie temperatury panujące w domowych piecach powodują, że w trakcie spalania wydziela się wiele trujących związków chemicznych.

Oddziaływania negatywne w głównej mierze mają charakter przejściowy i związane są z realizacją planowanych inwestycji. Wszelkie planowane prace będą pozytywnie wpływać na poprawę jakości powietrza w gminie oraz na dotrzymanie odpowiednich poziomów wybranych substancji znajdujących się w powietrzu, zawartych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 24 sierpnia 2012 r. w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu.

Na terenie gminy możliwa jest budowa mikroinstalacji OZE (panele fotowoltaiczne, kolektory słoneczne). Instalacja pojedynczych paneli fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Niemniej jednak montaż baterii fotowoltaicznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jerzyki, jaskółki, wróble, kopciuszk). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli – od lutego/marca do sierpnia, a języków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych.

Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych.

Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań na powietrze:

- pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia,
- zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu,
- prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów,
- prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej,
- stosowanie przepisów BHP,
- zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin,
- na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza.

Wpływ na klimat

Wdrożenie założeń Programu, pozwoli w skali regionalnej na realizację kierunków zawartych w „Strategicznym planie adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030”, opracowanym ze względu na narastające skutki zmian klimatu (np. liczne anomalie pogodowe). Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na mikroklimat. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody, lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu).

Produkcja biomasy będzie podlegać takim samym ograniczeniom jak cała produkcja rolna ze względu na zmniejszenie dostępności wody, ograniczenie wydajności produkcji. W przypadku energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem. W zakresie upraw roślin energetycznych kluczowy będzie rozwój nowych gatunków roślin, bardziej odpornych na zmienne warunki pogodowe oraz innowacyjnych technik upraw do wykorzystywania w bardzo suchym oraz wilgotnym środowisku. Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii. Istotne będzie wykorzystanie odnawialnych źródeł energii: energii słonecznej i biomasy.

Większość działań przewidzianych do realizacji w ramach POŚ będzie charakteryzowała się oddziaływaniami pozytywnymi lub neutralnymi w odniesieniu do zmian klimatu. Pozytywny wpływ na klimat będą miały działania z obszaru Ochrony klimatu i jakości powietrza. Czynnikiem kształtującym klimat na danym obszarze jest stopień zanieczyszczenia powietrza. Wraz z poprawą stanu powietrza poprawie ulega klimat, jeśli inne czynniki nie wpływają zbyt negatywnie i dominująco.

Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań związanych ze zmianą klimatu:

- ochrona bioróżnorodności,
- zrównoważona gospodarka leśna,
- właściwa gospodarka przestrzenna uwzględniająca skutki zmian klimatu,
- dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą.

Wpływ na krajobraz (jego wartości ekologiczne, estetyczne i kulturowe) oraz ochronę ładu przestrzennego

Teren Gminy Jabłonka jest obszarem typowo rolniczym, jednakże wyróżnia się dużym zróżnicowaniem fizyczno-geograficznym. Czynniki te wpływają na swoistość poszczególnych środowisk. Ze względu na występujące cenne siedliska oraz walory krajobrazowe, uznawany jest jako jeden z wartościowszych terenów województwa małopolskiego pod względem przyrodniczo-krajobrazowym.

Działania ujęte w POŚ będą miały w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na krajobraz. Realizowane zadania nie wpłyną w większym stopniu na zmianę krajobrazu. Natomiast będą one pozytywnie oddziaływać na ład przestrzenny w gminie.

Działania o pozytywnym wpływie na krajobraz to głównie zadania związane z ochroną przyrody, lasów oraz zachowania naturalnych cech gleb jak również prawidłowego funkcjonowania wód. Wśród działań, które wpłyną pozytywnie na krajobraz wyróżnić należy: ochrona i zachowanie bioróżnorodności na terenach cennych przyrodniczo znajdujących się na terenie Gminy Jabłonka, likwidacja dzikich wysypisk śmieci, przebudowa powierzchni uszkodzonych przez czynniki biotyczne i abiotyczne na gruntach leśnych Skarbu Państwa oraz wszelkie działania edukacyjne i promocyjne. Do poprawy estetyki przestrzeni gminy przyczynią się także działania dotyczące m.in. termomodernizacji budynków.

Negatywny wpływ na krajobraz mogą mieć wszystkie nowe inwestycje zlokalizowane na terenach dotąd niezagospodarowanych. Szczególnie negatywny wpływ mogą mieć inwestycje drogowe, jednak

należy mieć na uwadze, że na terenie Gminy Jabłonka nie planuje się budowy nowych dróg, a przebudowa czy modernizacja będzie dotyczyła już istniejących szlaków, stąd zmiany w krajobrazie będą się pokrywały z obecnym jego stanem i przeznaczeniem. W ramach montażu odnawialnych źródeł energii planuje się montaż mikroinstalacji OZE. Kolektory słoneczne oraz panele fotowoltaiczne na dachach budynków nie wpłyną negatywnie na krajobraz.

W chwili przygotowania niniejszego opracowania brak jest możliwości stwierdzenia, które z zadań inwestycyjnych będą prowadzone w pobliżu obiektów chronionych i czy ich zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację elementu krajobrazu. Wszystkie realizowane przedsięwzięcia będą przeprowadzane uwzględnieniem odpowiednich zakazów oraz nakazów. Nie przewiduje się, aby prowadzone inwestycje wyznaczone w ramach POŚ wpływały znacząco na krajobraz.

Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań – dla przedsięwzięć związanych z krajobrazem oraz ładem przestrzennym:

- odpowiednie planowanie i zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego w celu uniknięcia niszczenia walorów estetycznych krajobrazu oraz historycznego układu przestrzennego,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- stosowanie w miarę możliwości naturalnych materiałów (tj.: drewna, kamienia itp.) oraz kolorów.

Wpływ na środowisko glebowe i kopaliny

Pozytywne oddziaływanie na środowisko glebowe będzie realizowane poprzez zadania związane ze stosowaniem dobrych praktyk rolniczych, zwiększaniem lesistości, ochroną walorów przyrodniczych oraz wód powierzchniowych i podziemnych. Działania powinny pozytywnie wpłynąć na klimat. Poprawa jakości gleb przyniesie ograniczenie emisji zanieczyszczeń powietrza, które migrują do gleb, a następnie są kumulowane w roślinach. Istotne znaczenie ma również właściwa gospodarka odpadami oraz likwidacja dzikich wysypisk śmieci. Oddziaływania pozytywne wystąpią również w sektorze surowcowym. POŚ ma za zadanie zaplanowanie gospodarki energią w taki sposób, aby ograniczyć wykorzystanie zasobów naturalnych. Działania termomodernizacyjne przyniosą korzyści zarówno środowiskowe jak i ekonomiczne. Pozytywny wpływ na właściwą gospodarkę surowcami ma wymiana przestarzałych kotłów grzewczych, które charakteryzują się niższą sprawnością, w związku z czym zużycie paliw jest znacznie wyższe. Wszystkie te działania poparte szeregiem kampanii promocyjno-edukacyjnych dla mieszkańców wpłyną pozytywnie na gospodarowanie zasobami naturalnymi na terenie gminy.

Działania negatywne związane z realizacją przedsięwzięć zawartych w Programie wiążą się głównie z usuwaniem wierzchnich warstw gleby, powstawaniem odpadów budowlanych oraz powstawaniem nieużytecznych w danym miejscu mas ziemnych.

Wpływ na dziedzictwo kulturowe, zabytki, dobra materialne

Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. 2017 poz. 2187) zobowiązuje wszystkich obywateli do ochrony dóbr kultury, natomiast samorząd terytorialny zobowiązuje do zapewnienia w tym celu warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych.

Działania ujęte w POŚ będą miały w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na krajobraz kulturowy i zabytki. Prowadzenie założonych działań infrastrukturalnych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych (zabytków nieruchomych, stanowisk archeologicznych) będzie wymagało od inwestora uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych.

Negatywne oddziaływanie na zabytki może wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wówczas, gdy działanie dotyczyć będzie obiektów objętych ochroną kulturową lub historyczną. Negatywne oddziaływanie może wiązać się ze zniszczeniem obiektu zabytkowego lub naruszeniem jego pierwotnego stanu.

W chwili opracowania niniejszego dokumentu brak jest możliwości stwierdzenia, które z zadań inwestycyjnych będą prowadzone w pobliżu obiektów chronionych i czy ich zakres prac spowoduje zniszczenie lub degradację danego obiektu historycznego. Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych, aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

Reasumując, działania wyznaczone w ramach POŚ przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki, dobra materialne i dziedzictwo kulturowe.

Sposoby zapobiegania, ograniczania i kompensacji negatywnych oddziaływań – dla przedsięwzięć związanych z zabytkami:

- odpowiednie planowanie i zapisy w planach zagospodarowania przestrzennego w celu uniknięcia niszczenia historycznego układu przestrzennego,
- prowadzenie działań mających na celu ochronę obiektów zabytkowych i utrzymanie ich w należytym stanie zgodnie z wymogami i uzgodnieniami z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Powierzchnia ziemi

Niektóre z działań zaplanowanych w ramach POŚ mogą w sposób krótkotrwały oddziaływać na powierzchnię ziemi. Szczególnie możliwe jest to w przypadku modernizacji i przebudowy infrastruktury drogowej, rozbudowy sieci dróg rowerowych czy rozbudowy i budowy gminnej sieci kanalizacji sanitarnej. Również innego rodzaju inwestycje, generujące powstawanie odpadów mogą oddziaływać na powierzchnię ziemi. Do głównych czynników negatywnego oddziaływania należą:

- odpady składowane w miejscach do tego nieprzeznaczonych,
- duże nawodnienie lub przesuszenie gruntu (zjawisko erozji),
- roboty budowlane.

Część z tych czynników można zminimalizować poprzez stosowanie działań ograniczających, a część zupełnie wyeliminować poprzez wdrożenie odpowiedniego systemu edukacji ekologicznej i prowadzenie działań naprawczo-prewencyjnych. Istotą jest więc zaplanowanie takich działań ochronnych, które ograniczą zjawisko degradacji powierzchni ziemi i przywrócą stan zgodny ze standardami w tym zakresie.

Klimat akustyczny i wibracje

Podczas realizacji wyznaczonych działań, w czasie prowadzenia prac ziemnych, budowlanych i montażowych, do środowiska będą przenikały hałas nieustalony oraz wibracje od maszyn i urządzeń budowlanych. Zmienność hałasu wynika z charakteru prowadzonych prac, czyli wykorzystywania zmiennych rodzajów i ilości źródeł hałasu.

Wstępne etapy prac, głównie prac ziemnych, wiązać się będą z pracą ciężkiego sprzętu, podczas gdy etapy późniejsze - z pracą lżejszych, z reguły cichszych, urządzeń. W wstępnych etapach mogą wystąpić okresowe uciążliwości związane z emisją hałasu i wibracjami pochodzącymi z maszyn i urządzeń pracujących w trakcie prowadzenia robót czyli: sprzęt (spycharki, koparki) oraz ruch środków transportowych dowożących elementy prefabrykowane do budowy przepustów. Pomimo mocy akustycznej maszyn budowlanych – koparki ok. 90 [dB], spycharka ok. 90 [dB], samochody ciężarowe ca 70 [dB], nie przewiduje się przekroczeń dopuszczalnego poziomu hałasu 55 dB poza granicą działek, na których będą one prowadzone w 10 godzinnym okresie referencyjnym. W związku z powyższym wszelkie prowadzone prace nie przekroczą dopuszczalnych poziomów hałasu określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz.U. 2014 poz.112). W trakcie realizacji roboty budowlane będą prowadzone wyłącznie w porze dziennej (na wydłużonej zmianie). Należy przy tym zastosować wszelkie możliwe

środki zapobiegające zakłóceniom klimatu akustycznego poprzez odpowiednią organizację i technologię prac, zastosowanie sprzętu budowlanego minimalizującego uciążliwości hałasowe w strefach ochrony akustycznej.

Hałas podczas realizacji przedsięwzięcia ma charakter bezpośredniego oddziaływania. Będzie on miał charakter krótkookresowy, ustający po zaprzestaniu prac. Oddziaływanie to należy traktować jako negatywne w niewielkim stopniu, występujące tylko na etapie realizacji. Na tereny chronione przed hałasem prowadzone prace nie będą znacząco negatywnie oddziaływać.

Wpływ na pole elektromagnetyczne oraz ryzyko wystąpienia poważnych awarii

Projekt POŚ nie przewiduje inwestycji w postaci obiektów i urządzeń mogących być źródłem wystąpienia poważnych awarii. W dokumencie wskazano działanie związane z edukacją społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM, a także prowadzenie szkoleń i instruktażu z zakresu sposobu zachowania się w przypadku wystąpienia poważnej awarii. Potencjalnymi inwestycjami, które mogą być źródłem pól elektromagnetycznych i mogą mieć wpływ na tereny zabudowy mieszkaniowej są działania związane z odnawialnymi źródłami energii. Źródłem pól elektromagnetycznych są turbiny wiatrowe, jednak na terenie Gminy Jabłonka nie planuje się budowy farm wiatrowych. Promieniowanie elektromagnetyczne powiązane jest również z instalacjami fotowoltaicznymi. Częścią przydomowych instalacji elektrycznych są inwertery, które są źródłem promieniowania, a sieci bezprzewodowe są źródłem promieniowania z zakresu mikrofal. Systemy fotowoltaiczne, podobnie jak inne alternatywne systemy produkcji energii nie są zalecane osobom, które wykazują wrażliwość na oddziaływania elektromagnetyczne. W tej sytuacji pomocne mogą się okazać połączenia związane z Ethernetem, od bezprzewodowych liczników prądu po rutery oraz filtry.

Program zawiera wiele rozwiązań, które będą minimalizować skutki wystąpienia poważnej awarii dla obiektów i urządzeń zlokalizowanych na terenie gminy. W związku z powyższym, wyznaczone zadania nie wpłyną negatywnie na dotrzymanie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, określonych rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów.

Działania, mające na celu ochronę środowiska przyrodniczego przed skutkami poważnych awarii, należy planować i realizować zgodnie z wymogami Ustawy Prawo ochrony środowiska. Natomiast ograniczenia lub sposoby korzystania z obszarów położonych bezpośrednio pod liniami

elektromagnetycznymi oraz w ich sąsiedztwie powinny być zapisane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Wpływ na gospodarkę odpadami i ograniczenie powstawania odpadów

Działania wyznaczone w POŚ pozytywnie wpłyną na właściwą gospodarkę odpadami a także ograniczą przedostawanie się zanieczyszczeń do wód czy gleb. Śmieci pozostawiane w lasach oraz tworzące się dzikie wysypiska są niezwykle niebezpieczne zarówno dla zwierząt, które mogą omyłkowo uznać je za pokarm, jak i roślin, na skutek wydzielających się niebezpiecznych substancji. Z uwagi na zidentyfikowane problemy istotne znaczenie mają zadania związane z prowadzeniem kampanii edukacyjnych dotyczących odpowiedniego sortowania odpadów.

W dokumencie wskazano również zadanie związane z realizacją Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Jabłonka. Działania to będzie oddziaływało pozytywnie na większość komponentów środowiska.

Wpływ na środowisko gruntowo – wodne, na jakość wód podziemnych i powierzchniowych, gospodarkę wodno-ściekową oraz ryzyko zagrożenia powodzią

Planowane działania wpłyną pozytywnie na środowisko. Inwestycje związane będą przede wszystkim z rozbudową i modernizacją sieci gminnej kanalizacji sanitarnej oraz modernizacją oczyszczalni ścieków i zwiększenie jej przepustowości. Zapobiegnie to ryzyku skażenia wód i gruntów zanieczyszczeniami. Ponadto rozbudowa sieci kanalizacyjnej jest spójna z planem zadań ochronnych dla obszaru Czarna Orawa PLH120002, gdzie wśród działań ochronnych wskazano np. poprawę jakości wody realizowaną m.in. przez budowę sieci kanalizacyjnej.

Działania zawarte w POŚ będą przeprowadzane z uwzględnieniem przepisów dotyczących występujących form ochrony przyrody na terenie gminy, stref ochronnych ujęć wodnych, a także Prawa Wodnego. Działania POŚ nie wprowadzają ustaleń mogących przyczynić się do zmiany stosunków wodnych, co mogłoby doprowadzić do przeobrażenia środowisk wodnych. Realizacja ich nie przyczyni się również do powstania ryzyka niespełnienia celów środowiskowych dla Jednolitych Części Wód Powierzchniowych. Całokształt zadań zawartych w POŚ nie wpłynie również negatywnie na znajdujące się na terenie Gminy Główne Zbiorniki Wód Podziemnych.

W związku z wyznaczonymi obszarami ochronnymi dla GZWP znajdujących się na terenie Gminy, wszystkie inwestycje powinny być prowadzone zgodnie z ustanowionymi zakazami i nakazami. Potencjalne ogniska zanieczyszczenia wód podziemnych na obszarze ochronnym GZWP mogą stanowić m.in. tereny zabudowy wiejskiej bez kanalizacji sanitarnej. Dlatego też realizacja zadania związanego z budową i rozbudową gminnej sieci kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Jabłonka jest bardzo

ważna. Przedstawione koncepcje ochrony zbiorników nie wymagają nadzwyczajnych działań i decyzji, jedynie uporządkowania gospodarki komunalnej, gospodarki odpadami i wzmocnienia działań kontrolnych w zakresie jej funkcjonowania. W celu ochrony jakości wód podziemnych należy dążyć do zachowania dotychczasowego zagospodarowania terenu lub ograniczenia możliwości zmiany przeznaczenia głównie terenów rolniczych i leśnych, a w przypadku zmiany przeznaczenia nie dopuszczać do negatywnego wpływu zanieczyszczeń na wody podziemne.

Pozytywny wpływ na środowisko gruntowo-wodne, jakość wód podziemnych i powierzchniowych oraz gospodarkę wodno-ściekową będzie miało działanie związane z rozbudową i modernizacją oczyszczalni ścieków w Jabłonce oraz zwiększenie jej przepustowości średniodobowej. Działanie to będzie miało pozytywny wpływ na środowisko na etapie eksploatacji inwestycji gdyż nowoczesne, zmodernizowane urządzenia będą pracowały efektywniej i wydajniej.

W POŚ dla Gminy Jabłonka nie stwierdzono potrzeby realizacji zadań związanych z zapobieganiem i przeciwdziałaniem powodziom oraz ograniczeniu ich zasięgu i skutków. Zgodnie z hydroportalem publikującym mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego (ISOK), Gmina Jabłonka nie znajduje się na terenie obszaru zagrożonego powodzią. Teren gminy nie jest również zagrożony podtopieniami.

6. Cele ochrony przyrody wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 o ochronie przyrody oraz zakazy wynikające z ustanowionych form ochrony przyrody

---

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody celem ochrony przyrody jest:

- utrzymanie procesów ekologicznych i stabilności ekosystemów,
- zachowanie różnorodności biologicznej,
- zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego,
- zapewnienie ciągłości istnienia gatunków roślin, zwierząt i grzybów, wraz z ich siedliskami, przez ich utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony,
- ochrona walorów krajobrazowych, zieleni w miastach i wsiach oraz zadrzewień,
- utrzymywanie lub przywracanie do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, a także pozostałych zasobów, tworów i składników przyrody,
- kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody przez edukację, informowanie i promocję w dziedzinie ochrony przyrody.

Na terenie Gminy Jabłonka występuje szereg form ochrony przyrody. Formy te zostały opisane w podrozdziale 3.1.9 niniejszego dokumentu. Analiza spójności celów poszczególnych form ochrony

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

przyrody występujących w gminie z celami wyznaczonymi w POŚ została przedstawiona w poniższej tabeli.

Tabela 17. Wpływ POŚ na formy ochrony przyrody na terenie Gminy Jabłonka (źródło: opracowanie własne)

Obszar	Cel ochrony	Czy cel jest spójny z POŚ	Czy POŚ wpłynie negatywnie na osiągnięcie celu ?
Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu	Ochrona wybitnej wartości obiektów przyrodniczych, dla których OChK jest bezpośrednią otuliną lub dodatkową strefą ochronną (przejściową), a ponadto większą część tego terenu stanowi obszar węzłów i korytarzy ekologicznych sieci ECONET-PL	✓	X
Rezerwat na Policy im. prof. Zenona Klemensiewicza	Zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu wysokogórskiego boru świerkowego zachowanego w stanie naturalnym.	✓	X
Rezerwat Bembeńskie, otulina	Zachowanie ze względów przyrodniczych, naukowych i krajobrazowych stanowiska jedliny ziołoroślowej wraz z chronionymi i rzadkimi subalpejskimi gatunkami ziołorośli oraz naturalnego koryta potoku Bembeński wraz z jego wodnymi biocenozami.	✓	X
Pasma Policy - obszar ptasi	Zachowanie bogatej populacji głuszca i pozostałych, wymienionych gatunków ptaków.	✓	X
Torfowiska Orawsko Nowotarskie – obszar ptasi i siedliskowy	Utrzymanie we właściwym stanie zachowania siedlisk torfowiskowych, borów bagiennych, łąk oraz siedlisk nadrzecznych. W ochronie ptaków, głównym celem jest bogata populacja cietrzewia oraz siedliska odpowiednie dla wszystkich wymienionych powyżej gatunków, co jest zbieżne z celem ochrony siedlisk przyrodniczych.	✓	X
Babia Góra - obszar ptasi	Zachowanie różnorodności biologicznej tego terenu. Obszar został wyznaczony zarówno dla ochrony ptaków, jak i licznych typów siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin i pozostałych zwierząt. Należy utrzymać, przynajmniej na aktualnym poziomie, obecny stan zachowania tych siedlisk przyrodniczych (czyli ich powierzchnię, strukturę i funkcję) oraz gatunków (czyli wielkość ich populacji, powierzchnię i jakość ich siedlisk).	✓	X
Czarna Orawa - obszar siedliskowy	Utrzymanie składu gatunkowego zespołu ryb, poprzez zachowanie odpowiednich siedlisk dla tych zwierząt.	✓	X
Pomniki przyrody	Ochrona cennych elementów przyrody ożywionej i nieożywionej	✓	X

Zapisy POŚ stanowią ogólny opis celów i zadań, bez wskazania konkretnej inwestycji oraz jej lokalizacji. Z założenia wszelkie działania modernizacyjne i budowlane będą realizowane na obszarach zabudowanych i przekształconych w wyniku działalności człowieka. Na obecnym etapie nie przewiduje się negatywnego wpływu zapisów dokumentu na środowisko. Niemniej w czasie planowania konkretnych inwestycji należy mieć na uwadze poniższe zakazy, gdyż cały teren Gminy Jabłonka położony jest na terenie Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Obszar Chronionego Krajobrazu

Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu - wszystkie wyznaczone cele mogą mieć potencjalny pozytywny wpływ na obszar gminy, są ze sobą spójne oraz dążą do poprawy stanu środowiska, w tym przede wszystkim jakości powietrza oraz zasobów przyrody. Obszar został wyznaczony Rozporządzeniem Nr 27 Wojewody Nowosądeckiego z dnia 1 października 1997 r. w sprawie wyznaczenia Obszaru Chronionego Krajobrazu Województwa Nowosądeckiego. Następnie Obszar zmienił nazwę na Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu zgodnie z Rozporządzeniem Nr 92/06 Wojewody Małopolskiego z dnia 24 listopada 2006 r. w sprawie Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu.

Na terenie Obszaru ustala się następujące działania w zakresie czynnej ochrony ekosystemów:

a) leśnych

- utrzymanie ciągłości i trwałości ekosystemów leśnych;
- sprzyjanie tworzeniu zwartych kompleksów leśnych;
- tworzenie i odtwarzanie stref ekotonowych, celem zwiększenia bioróżnorodności;
- utrzymywanie i tworzenie leśnych korytarzy ekologicznych, ze szczególnym uwzględnieniem możliwości migracji dużych ssaków;
- zalesianie i zadrzewianie gruntów mało przydatnych do produkcji rolnej i nie przeznaczonych na inne cele, z wyłączeniem terenów na których występują nieleśne siedliska przyrodnicze podlegające ochronie, siedliska gatunków roślin, grzybów i zwierząt związanych z ekosystemami nieleśnymi, a także miejsca pełniące funkcje punktów i ciągów widokowych na terenach o dużych wartościach krajobrazowych;
- pozostawianie drzew o charakterze pomnikowym, drzew dziuplastych, części drzewobumarłych aż do całkowitego ich rozkładu;
- zachowanie śródleśnych cieków, mokradeł, polan, torfowisk, wrzosowisk, muraw kserotermicznych i paskowych oraz polan o wysokiej bioróżnorodności;
- utrzymanie odpowiedniego poziomu wód gruntowych dla zachowania siedlisk wilgotnych i bagiennych;
- zachowanie siedlisk chronionych i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- działania na rzecz czynnej ochrony oraz reintrodukcji rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów.

b) nieleśnych

- przeciwdziałanie procesom zarastania łąk i pastwisk cennych ze względów przyrodniczych i krajobrazowych;

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

- zachowanie śródpolnych torfowisk, obszarów wolno - błotnych, oczek wodnych wraz z pasem roślinności stanowiącej ich obudowę biologiczną oraz obszarów źródłowych cieków;
- kształtowanie zróżnicowanego krajobrazu rolniczego poprzez zachowanie mozaiki pól uprawnych, miedz, płatów wieloletnich ziołorośli, a także ochronę istniejących oraz formowanie nowych zadrzewień i zakrzewień śródpolnych i przydrożnych;
- utrzymanie i zwiększanie powierzchni trwałych użytków zielonych;
- prowadzenie zabiegów agrotechnicznych z uwzględnieniem wymogów ochrony zbiorowisk roślinnych i zasiedlających je gatunków fauny, zwłaszcza ptaków (odpowiednie terminy, częstość i techniki koszenia);
- utrzymanie poziomu wód gruntowych odpowiedniego dla zachowania bioróżnorodności;
- zachowanie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych;
- zachowanie siedlisk chronionych i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów;
- działania na rzecz czynnej ochrony oraz reintrodukcji rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów.

c) wodnych

- zachowanie zbiorników wód powierzchniowych wraz z ich naturalną obudową biologiczną;
- utrzymanie i tworzenie stref buforowych wzdłuż cieków wodnych oraz wokół zbiorników wodnych, w tym starorzeczy i oczek wodnych, w postaci pasów szuwarów, zakrzewień i zadrzewień, jako naturalnej obudowy biologicznej, celem zwiększenia bioróżnorodności oraz ograniczenia spływu substancji biogennych;
- prowadzenie prac regulacyjnych cieków wodnych tylko w zakresie niezbędnym dla ochrony przeciwpowodziowej i w oparciu o zasady dobrej praktyki utrzymania rzek i potoków górskich;
- zwiększanie retencji wodnej, odtwarzania funkcji obszarów źródłowych o dużych zdolnościach retencyjnych;
- zachowanie i odtwarzanie korytarzy ekologicznych opartych o ekosystemy wodne, celem zachowania dróg migracji gatunków;
- działania na rzecz czynnej ochrony oraz reintrodukcji rzadkich i zagrożonych gatunków roślin, zwierząt i grzybów.

Na Obszarze zakazuje się:

- 1) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- 2) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska (Dz.U. 2018 poz. 799);

- 3) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej lub zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;
- 4) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów;
- 5) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwsuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- 7) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodnołotnych;
- 8) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 25 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Rezerваты przyrody

Na terenie rezerwatów przyrody obowiązują zakazy wskazane w art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2018 poz. 142). Lista zakazów obejmuje 27 punktów i dotyczą one wszystkich rezerwatów, niezależnie kiedy powstały i jaki jest ich cel ochrony.

Pomniki przyrody

Wszystkie wyznaczone cele mogą mieć potencjalny pozytywny wpływ na obszar gminy, są ze sobą spójne oraz dążą do poprawy stanu środowiska oraz zachowania cennych obiektów przyrody ożywionej i nieożywionej. W stosunku do pomników przyrody zakazy wynikają z Ustawy o ochronie przyrody oraz aktu ustanawiającego.

Ochrona gatunkowa roślin, zwierząt, grzybów

Zakazy określono w art. 51 ustawy z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. 2018 poz. 142).

6.1 Oddziaływanie planowanych zadań na Obszary Natura 2000

Zgodnie z ustawą z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody Prognoza projektu Programu powinna w szczegółowy sposób dokonać analizy zaplanowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na obszarach Natura 2000 zlokalizowanych na terenie objętym zasięgiem opracowanego dokumentu. W obszarach tych wprowadza się ograniczenia realizacji pewnych inwestycji wynikających z zagrożeń i presji związanych z poszczególnymi przedmiotami ochrony oraz celów ochrony określonych dla każdego obszaru indywidualnie.

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

Zgodnie z zapisanymi w art. 33 ustawy o ochronie przyrody generalnymi zasadami postępowania na obszarach Natura 2000, zabrania się podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności mogących:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000,
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Najważniejszą zasadą odnoszącą się do obszarów Natura 2000 jest zakaz podejmowania działań mogących znacząco negatywnie oddziaływać na stan przyrody na tych obszarach.

Dla obszarów Natura 2000, dla których ustanowione zostały Plany Zadań Ochronnych (PZO), wskazano zagrożenia zidentyfikowane w tych dokumentach, które mogą potencjalnie wystąpić w przypadku realizacji określonych w Programie działań inwestycyjnych. Obszary Natura 2000 na terenie Gminy Jabłonka dla których ustanowiono plany zadań ochronnych:

- **Czarna Orawa (PLH120002)** - Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 12 sierpnia 2014 r. ustanowiono plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Czarna Orawa PLH12000.
- **Pasmo Policy (PLB120006)** - Zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Krakowie z dnia 12 grudnia 2014 r. ustanowiono plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Pasma Policy PLB120006.

Dla obszaru Natura 2000 Torfowiska Orawsko-Nowotarskie PLH120016 oraz Torfowiska Orawsko-Nowotarskie PLB120007 trwają konsultacje planów.

We wskazanych powyżej planach zadań ochronnych (PZO) zidentyfikowane zostały istniejące i potencjalne zagrożenia dla zachowania właściwego stanu ochrony przedmiotów ochrony w obszarach Natura 2000, cele działań ochronnych oraz działania ochronne (w przypadku obszaru Pasma Policy PLB120006 również działania monitoringowe) ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania.

Działania zaproponowane do realizacji w ramach Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jabłonka są spójne z planami zadań ochronnych dla wyznaczonych Obszarów Natura 2000 i nie spowodują pogorszenia stanu środowiska na tych terenach. W planie zadań ochronnych dla obszaru Czarna Orawa PLH120002 wśród działań ochronnych wskazano np. poprawę jakości wody realizowaną m.in. przez

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

budowę sieci kanalizacyjnej, a także ograniczenie występowania gatunków obcych, inwazyjnych. W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Jabłonka również znajdują się takie działania.

Działania inwestycyjne przewidziane do realizacji na terenie gminy w ramach POŚ realizowane będą na terenach zurbanizowanych, przekształconych antropogenicznie, a więc nie spowodują one zmiany przeznaczenia terenu:

- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej oraz budynków mieszkalnych;
- produkcja energii prosumenckiej z odnawialnych źródeł energii w sektorze publicznym i mieszkaniowym;
- modernizacja i rozbudowa ciągów komunikacyjnych na terenie Gminy;
- rozbudowa ścieżek rowerowych;
- rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Jabłonce oraz zwiększenie jej przepustowości średniodobowej z 800 m³/dobę do 1989 m³/dobę;
- rozbudowa oraz budowa gminnej sieci kanalizacji sanitarnej;
- budowa kolektora głównego łączącego oczyszczalnię ścieków z ul. Nadwodnią.

Należy również zauważyć, że obszary Natura 2000 na terenie gminy Jabłonka położone są na terenach leśnych, gdzie nie planuje się prowadzenia żadnych działań inwestycyjnych.

Pozostałe działania ujęte w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Jabłonka mają przede wszystkim charakter edukacyjno-promocyjny i wpłyną pozytywnie na obszary Natura 2000 jak i całe środowisko:

- Prowadzenie akcji edukacyjnych oraz kontroli mieszkańców w celu wyeliminowania procederu spalania odpadów;
- Realizacja Programów ochrony środowiska przed hałasem;
- Edukacja społeczeństwa z zakresu oddziaływania i szkodliwości PEM;
- Promowanie dobrych nawyków w zakresie gospodarki ściekowej w gospodarstwach domowych i rolnych;
- Edukacja ekologiczna w zakresie ochrony gleb;
- Likwidacja "dzikich wysypisk" śmieci;
- Prowadzenie kampanii edukacyjnych promujących właściwą segregację odpadów;
- Realizacja Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Jabłonka;
- Ochrona i zachowanie bioróżnorodności na terenach cennych przyrodniczo znajdujących się na terenie Gminy Jabłonka;
- Wsparcie zaplecza dydaktycznego oraz infrastruktury służącej edukacji ekologicznej;
- Przebudowa powierzchni uszkodzonych przez czynniki biotyczne i abiotyczne na gruntach leśnych Skarbu Państwa;

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

- Zapobieganie ekspansji gatunków obcych, w szczególności inwazyjnych;
- Prowadzenie szkoleń i instruktażu z zakresu sposobu zachowania się w przypadku wystąpienia poważnej awarii.

Pozytywne oddziaływanie na środowisko przyrodnicze będą miały przede wszystkim zadania wprost ukierunkowane na utrzymanie lub poprawę stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków. Pośrednie oddziaływanie będą miały zadania związane z poprawą jakości powietrza. Bezpośrednie pozytywne oddziaływania na świat przyrodniczy będzie miało zadanie związane z ochroną i zachowaniem bioróżnorodności na terenach cennych przyrodniczo znajdujących się na terenie Gminy Jabłonka. Działania wspomagające dotyczyć będą edukacji ekologicznej w zakresie ochrony gleb, kontynuacji zadań związanych z zapobieganiem powstawaniu dzikich wysypisk i likwidacją istniejących oraz wszelkie zadania związane z poprawą jakości powietrza.

Pozytywny wpływ na jakość siedlisk i organizmów związanych z dolinami rzecznyymi i środowiskiem wodnym będą miały także działania związane z rozwojem infrastruktury komunalnej w zakresie oczyszczania ścieków, a także likwidacją gatunków inwazyjnych. Pośrednio stan siedlisk powinien ulec poprawie ze względu na zadania związane z gospodarką wodno-ściekową (np. rozbudowa sieci kanalizacyjnej), poprawą jakości powietrza oraz niektórymi działaniami z zakresu ograniczenia emisji zanieczyszczeń ze źródeł komunikacyjnych. Rezultatem tych działań powinno być zmniejszenie poziomu zanieczyszczeń w wodach, glebie oraz powietrzu, co wpłynie korzystnie na warunki bytowania zwierząt i roślin.

Żadne z działań przeznaczonych do realizacji w ramach POŚ nie wpłynie negatywnie na cele działań ochronnych obszarów Natura 2000 znajdujących się na terenie Gminy Jabłonka. Cele dotyczą głównie poprawy i utrzymania stanu siedliska oraz podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców. Planowane do realizacji działania na terenie gminy Jabłonka przyczynią się do osiągnięcia ww. celów.

Zgodnie z art. 33 ustawy o ochronie przyrody zabrania się prowadzenia na obszarach Natura 2000 działań, które pogorszą stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 wpłyną negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000 lub pogorszą integralność obszaru Natura 2000. Zgodnie z przeprowadzoną analizą wpływu planowanych działań na obszar Natura 2000 stwierdza się, że żadne z działań nie naruszy siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków. Część z planowanych działań wpłynie pozytywnie na realizację celów działań ochronnych wyznaczonych dla tego obszaru.

6.2 Oddziaływanie planowanych działań na Południowomałopolski Obszar Chronionego Krajobrazu

---

Cały teren Gminy Jabłonka położony jest w granicach Południowomałopolskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Szczegółowy opis zakazów obowiązujących na terenie obszaru został opisany w rozdziale 6. Zgodnie z przepisami ustawy o ochronie przyrody, na obszarach chronionego krajobrazu zakazy nie dotyczą inwestycji celu publicznego.

Wśród działań zawartych w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Jabłonka znajduje się szereg projektów dotyczących realizacji celu publicznego, takich jak:

- modernizacja i rozbudowa ciągów komunikacyjnych na terenie Gminy;
- rozbudowa ścieżek rowerowych;
- rozbudowa oraz budowa gminnej sieci kanalizacji sanitarnej;
- rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków w Jabłonce oraz zwiększenie jej przepustowości średniodobowej;
- budowa kolektora głównego łączącego oczyszczalnię ścieków z ul. Nadwodnią;
- termomodernizacja budynków użyteczności publicznej.

Zgodnie z powyższym, działania te nie będą kolidowały z zakazami obowiązującymi na terenie obszaru chronionego krajobrazu. Wszystkie projekty w zakresie gospodarki wodno-ściekowej, infrastruktury drogowej, produkcji energii, ciepła i jego przesyłu oraz gospodarki odpadami powinny mieć na uwadze zachowanie walorów przyrodniczych i stosunków wodnych (w szczególności zadrzewień i zbiorników wodnych).

Działania inwestycyjne wskazane w POŚ są inwestycjami celu publicznego. Pozostałe działania ujęte w Programie Ochrony Środowiska mają charakter głównie promocyjno-edukacyjny.

6.3 Oddziaływanie zapisów POŚ na wartości przyrodnicze form ochrony przyrody w rozumieniu art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

---

Zapisy POŚ nie wpływają negatywnie na cele ochrony przyrody wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, w tym na obszary Natura 2000. Z uwagi na ogólny charakter dokumentu jak i zaplanowanych działań, w ramach jego realizacji nie jest możliwe dokładne odniesienie się do lokalizacji tych działań – możliwe jest wskazanie orientacyjnej lokalizacji. Ze względu na to, że lokalizacja działań inwestycyjnych będzie miała miejsce na terenach zamieszkałych i przekształconych już antropogenicznie, nie przewiduje się oddziaływania tych inwestycji na obszary Natura 2000.

Wszelkie prace w najbliższym sąsiedztwie obszarów Natura 2000 należy przeprowadzać z zachowaniem obowiązujących zakazów oraz nakazów.

Dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko przeprowadza się ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz na obszar Natura 2000 zgodnie z działem V ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Działania przedstawione w analizowanym dokumencie nie wskazują dokładnych lokalizacji oraz kwestii dotyczących ich skali lub technologii, w jakich zostaną wykonane, oddziaływania przedstawiono jako potencjalne. Oddziaływanie wybranych zadań nie wykazuje bezpośredniego negatywnego wpływu na cele i przedmioty ochrony obszarów Natura 2000 (w tym na integralność i spójność sieci Natura 2000). Realizacja Programu nie wpłynie negatywnie na ochronę drożności korytarzy ekologicznych.

Prognozuje się pozytywny wpływ dokumentu na stan środowiska na terenie Gminy Jabłonka, ze względu na działania podejmowane w zakresie gospodarki odpadami, gospodarki wodno-ściekowej oraz zmierzające do poprawy jakości powietrza, które pozytywnie będą wpływać na stan siedlisk i gatunków w obszarach Natura 2000 objętych projektem Programu.

Zadania zawarte w POŚ nie wpłyną negatywnie na pogorszenie stanu siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt oraz na gatunki dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 oraz zachowają integralność obszaru Natura 2000 i jego powiązanie z innymi obszarami.

7. Propozycje rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

---

W Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Jabłonka należy uznać, że środkami zapobiegającymi prawdopodobnemu negatywnemu oddziaływaniu na środowisko przyrodnicze i krajobraz są między innymi rozwiązania zaproponowane w projekcie tego dokumentu. Rezultatem realizacji założonych celów i działań będą różnego rodzaju oddziaływania na stan środowiska o bardzo zróżnicowanej i zmiennej skali natężenia, trwałości i zasięgu przestrzennym, niejednokrotnie niemożliwe do obiektywnego zidentyfikowania na tym etapie planowania. Zadania określone w projekcie dokumentu w mniejszym bądź większym zakresie wpisują się w listę rozwiązań mających na celu zapobieganie zanieczyszczeniu oraz ochronę środowiska obszaru. Sytuacja ta wiąże się bezpośrednio z przyjętą polityką, opartą na zasadzie zrównoważonego rozwoju, której jednym z podstawowych

celów jest osiągnięcie tzw. wysokiej efektywności środowiskowej (zachowania możliwe najlepszego stanu i jakości środowiska).

Należy również podkreślić, że projekt dokumentu zawiera cele i zadania, które mogą generować istotne negatywne oddziaływanie na środowisko na etapie realizacji, jednakże powinny zostać wykonane z uwagi na uzyskanie pozytywnych efektów ekologicznych. Podczas realizacji inwestycji mogą również wystąpić krótkotrwałe uciążliwości związane z rozbudową sieci kanalizacyjnej czy modernizacji infrastruktury drogowej. Uciążliwości te mogą polegać na tymczasowym zwiększeniu emisji pyłów, wzmożonego ruchu komunikacyjnego oraz wzrost emisji hałasu. Ponadto, na etapie prac może dojść do naruszenia powierzchni ziemi, co chwilowo może oddziaływać na faunę i florę. W czasie prac mogą powstawać odpady, które z kolei oddziaływać mogą na środowisko glebowe.

W związku z faktem, że projekt POŚ ma charakter ogólny (przedstawia jedynie cele oraz kierunki interwencji), przedstawione w niniejszym rozdziale rozwiązania zapobiegające i minimalizujące negatywne oddziaływania na środowisko mają również charakter bardzo ogólny. Zaproponowany wachlarz działań stanowi kierunek do rozważania szczegółowych rozwiązań łagodzących oddziaływania na późniejszym etapie planowania przedsięwzięć.

Przyjmuje się, że podstawowym sposobem ograniczenia niekorzystnych oddziaływań na środowisko będzie przede wszystkim odpowiednie lokalizowanie poszczególnych inwestycji (zgodnie z przyjętymi kierunkami zagospodarowania przestrzennego danego obszaru), przestrzeganie prawa z zakresu ochrony środowiska oraz stosowanie rozwiązań technicznych i technologicznych ograniczających emisję zanieczyszczeń i hałasu. Kluczową rolą w zapobieganiu i ograniczaniu negatywnych oddziaływań na środowisko przypisuje się organom uczestniczącym w procedurach administracyjnych, związanych z procesem inwestycyjnym, która polega na:

- przeprowadzeniu inwentaryzacji przyrodniczej lub monitoringu na etapie planowania konkretnego przedsięwzięcia (np. w ramach oceny oddziaływania na środowisko);
- wprowadzeniu odpowiednich zapisów w dokumentach planistycznych i strategicznych, mających na uwadze zachowanie odpowiedniego stanu środowiska;
- dostosowaniu terminu przeprowadzania prac remontowych do okresów lęgowych i rozrodczych zwierząt, głównie ptaków, płazów, nietoperzy i ryb lub stworzenie siedlisk zastępczych;
- zaplanowaniu prac remontowo-budowlanych w sposób minimalizujący niszczenie roślinności, terenów zielonych i krajobrazu oraz uwzględniający wykonywanie nowych nasadzeń drzew i krzewów, odtworzeniu zniszczonych terenów zielonych w sąsiedztwie inwestycji;
- dostosowaniu rodzaju i zakresu prac do wymogów ochrony przyrody;

- uwzględnianiu celów środowiskowych dla jednolitych części wód powierzchniowych.

W celu minimalizacji przewidywanych negatywnych oddziaływań na środowisko przyjęte powinny zostać odpowiednie kierunki rozwiązań technicznych, administracyjnych i technologicznych, aby wpływ tych projektów na środowisko był nieodczuwalny i nie powodował dodatkowego pogorszenia stanu środowiska.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w POŚ na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni;

- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację;
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów;
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną;
- Prawidłowe przechowywane substancji ropopochodnych oraz innych materiałów;
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego;
- Właściwe postępowanie z odpadami;
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu;
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów;
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu

i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych;

- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb itp.

Krajobraz i różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione, korytarze ekologiczne):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji;
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną;
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych;
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów;
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki;
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00;
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia;
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych;
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym

czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu.

8. Propozycje działań alternatywnych

Art. 51 ust. 2 pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W przypadku POŚ dla Gminy Jabłonka sugerowane do realizacji przedsięwzięcia mają zdecydowanie pozytywny wpływ na środowisko, a także na zdrowie ludzi. Proponowanie działań alternatywnych dla podanych rozwiązań nie ma zatem uzasadnienia z formalnego i ekologicznego punktu widzenia. W związku z ogólnym charakterem dokumentu, nie można precyzyjnie określić rozwiązań alternatywnych dla wskazanych działań, w tym napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy. Zaproponowane w Programie cele są spójne z celami zawartymi w nadrzędnych dokumentach o charakterze strategicznym i programowym.

Przy realizacji nowych inwestycji, czyli na etapie projektowania inwestycji, należy rozważać warianty alternatywne, tak aby wybrać rozwiązanie, które w najmniejszym stopniu będzie negatywnie oddziaływać na środowisko. Jako warianty alternatywne przedsięwzięcia można rozważyć: warianty lokalizacji inwestycji, warianty konstrukcyjne i technologiczne obiektów, warianty organizacyjne oraz wariant niezrealizowania inwestycji (wariant 0). Wariant „0” nie oznacza, że nic się nie zmienia. Konsekwencje związane z brakiem realizacji Programu mogłyby być znacznie dotkliwsze dla środowiska i ludzi.

9. Potencjalne oddziaływanie transgraniczne

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie OOŚ, dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie wywierał znaczącego oddziaływania transgranicznego.

Specjalnej analizie powinny podlegać inwestycje zlokalizowane blisko granic państwa, a także te realizowane dalej, ale ze względu na rozmiar przedsięwzięcia mogące powodować znaczące emisje lub zmiany w środowisku. Ze względu na przygraniczne położenie Gminy Jabłonka można zakładać, że może dojść do transgranicznego oddziaływania na środowisko podczas realizacji Programu Ochrony Środowiska. Program nie zawiera jednak zapisów ani nie stwarza możliwości, w wyniku których

mogłoby wystąpić negatywne transgraniczne oddziaływanie realizacji projektu na środowisko. Zawarte w Programie zadania będą realizowane wyłącznie na obszarze gminy, a skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Zaproponowane w ramach POŚ działania w zakresie różnych dziedzin środowiskowych nie rodzą żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne.

Do transgranicznego oddziaływania może dojść w ramach realizacji zadań związanych z ochroną powietrza atmosferycznego, wód powierzchniowych czy podziemnych. Program wprowadza wiele zapisów mających w efekcie końcowym prowadzić do polepszenia jakości środowiska w zakresie tych komponentów, tak więc przewiduje się, że poprawa wskaźników jakości środowiska na terenie Gminy Jabłonka wpłynie również pozytywnie na poprawę tych wskaźników poza granicami Polski, na obszarach sąsiadujących z gminą.

Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja *Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jabłonka* nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

10. Metody analizy skutków realizacji projektu

Proces wdrażania rozwiązań przewidzianych w POŚ dla Gminy Jabłonka wymaga stałego monitorowania, a także szybkiej reakcji w przypadku pojawiania się rozbieżności pomiędzy projektowanymi rezultatami a stanem rzeczywistym. Monitoring efektów realizacji założeń POŚ powinien obejmować wskaźniki presji na środowisko i stanu środowiska oraz wskaźniki społeczno-ekonomiczne. Analiza stanu środowiska w Gminie Jabłonka powinna obejmować: jakość powietrza atmosferycznego, wielkość emisji zanieczyszczeń ze źródeł grzewczych i komunikacyjnych do atmosfery, jakość wód płynących i podziemnych, jakość wody do picia, a także poziomu hałasu.

W województwie małopolskim za monitoring jakości środowiska przyrodniczego z zakresu jakości powietrza, wód powierzchniowych i podziemnych, hałasu i wibracji oraz pól elektromagnetycznych, odpowiedzialny jest Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie (instytucja ta jest odpowiedzialna za monitoring regionalny). Instytucją, która wspomaga monitoring stanu środowiska przyrodniczego oraz może wyeliminować niekorzystne oddziaływania na obszarze objętym POŚ jest Powiatowa Stacja Sanitarно-Epidemiologiczna w Krakowie.

Istotną rolę w kontroli realizacji postanowień projektowanego dokumentu ma Starostwo Powiatowe, które może reagować na bieżąco na powstałe zagrożenia środowiskowe, dostosowując dokument do aktualnych potrzeb.

Zaleca się, aby przeprowadzana analiza wykonywana była przynajmniej raz w roku, ale nie rzadziej niż raz na trzy lata. Analiza realizacji zadań będzie polegać na monitoringu zmian zachodzących w jednostkach funkcjonalnych powiatu. Kontrola powinna być w momencie projektowania, realizacji oraz efektów końcowych.

11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jabłonka na lata 2018-2025 została sporządzona na podstawie przepisów wynikających z ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2017 poz. 1405). Dokumentem wyjściowym do opracowania Prognozy był projekt Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Jabłonka. Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana zgodnie z obowiązującymi przepisami prawnymi, stosownie do współczesnej wiedzy, do stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu.

Zakres opracowania niniejszego dokumentu został sporządzony zgodnie z wytycznymi zawartymi w ww. ustawie oraz uzgodnieniami dokonanyymi z właściwymi organami: Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Krakowie i Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym w Krakowie.

Celem wykonania Prognozy była analiza i ocena ewentualnych skutków środowiskowych związanych z wdrażaniem Programu oraz określenie jego wpływu na poszczególne komponenty środowiska, a także stwierdzenie, czy w należyty sposób został uwzględniony w ocenianym dokumencie interes środowiska przyrodniczego i kulturowego oraz zdrowie i życie ludzi.

W Prognozie opisano szczegółowo teren Gminy Jabłonka, z podaniem charakterystyki przyrodniczej oraz demograficznej. Przedstawiono stan środowiska: zasoby przyrody, wody powierzchniowe i podziemne, gleby, stan powietrza atmosferycznego i zasoby geologiczne (złoża kopalin).

Omówiono zawartość POŚ, jego cele i wyznaczone kierunki działań. Stwierdzono, że zapisy zawarte w POŚ są zgodne z zapisami innych dokumentów wyższego szczebla, ustalonych na poziomie międzynarodowym, krajowym i lokalnym.

W Prognozie omówiono potencjalne zmiany stanu środowiska oraz skutki gospodarcze i społeczne w przypadku braku realizacji celów zawartych w projekcie POŚ. W dalszym etapie dokonano analizy przewidywanych oddziaływań na środowisko związanych z realizacją zadań rozwojowych. Omówiono

wpływ tych zadań na następujące elementy środowiska: wodę, glebę, krajobraz, lokalny klimat, powietrze, zasoby naturalne, zabytki oraz bioróżnorodność i obszary chronione. Analizie poddano także potencjalne oddziaływanie na zdrowie ludzkie. Stwierdzono, że duża część zadań wyznaczonych w POŚ ma charakter bezinwestycyjny – organizacyjny, koncepcyjny, planistyczny, kontrolny lub doradczy.

Przeprowadzona analiza wpływu działań inwestycyjnych na środowisko wykazała, że nie będą one oddziaływać znacząco. Z oceny oddziaływania wpływu planowanych zadań wynika, że we wszystkich przypadkach zamierzenia Programu Ochrony Środowiska będą mieć potencjalnie korzystny wpływ na poszczególne komponenty środowiska.

Wpływ realizacji celów projektu poprzez konkretne działania ma charakter pozytywny. Poszczególne kierunki działań mogą w różnym stopniu oddziaływać na środowisko, jednak w efekcie prognozuje się poprawę jakości środowiska i jego funkcjonowania. Przeprowadzone działania będą mieć również pozytywny wpływ na zdrowie mieszkańców, dzięki możliwej do osiągnięcia poprawie jakości powietrza oraz zmniejszeniu zanieczyszczeń środowiska.

W przypadku realizacji projektowanego dokumentu negatywne oddziaływanie na środowisko może pojawić się wyłącznie na etapie realizacji inwestycji w sposób krótkotrwały – naruszenie powierzchni ziemi, hałas spowodowany pracami maszyn budowlanych czy odpady budowlane. Planowane działania inwestycyjne zawarte w projekcie nie będą negatywnie wpływały na istniejące formy ochrony przyrody, GZWP oraz na osiągnięcie bądź utrzymanie dobrych stanów JCW. Kilka z działań zawartych w POŚ pokrywa się z planem działań ochronnych dla Obszaru Natura 2000 oraz z działaniami ochronnymi GZWP.

W Prognozie przedstawiono szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji zamierzeń wytyczonych w POŚ. Ze względu na ogólne zapisy ocenianego dokumentu, proponowane działania minimalizujące i kompensujące oddziaływanie negatywne również mają charakter ogólny i wskazują raczej kierunki tych działań, które będą podlegać uszczegółowieniu podczas realizacji konkretnych przedsięwzięć.

Gmina Jabłonka charakteryzuje się przygranicznym położeniem jednak POŚ nie zawiera zapisów ani nie stwarza możliwości, w wyniku których mogłoby wystąpić negatywne transgraniczne oddziaływanie realizacji projektu na środowisko. Zawarte w Programie zadania będą realizowane wyłącznie na obszarze gminy, a skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Zaproponowane w ramach POŚ działania w zakresie różnych dziedzin środowiskowych nie

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY JABŁONKA NA LATA 2018-2025

rodzaj żadnych konsekwencji dla ewentualnych skutków środowiskowych, których charakter mógłby posiadać znaczenie transgraniczne.

Przedstawiono przewidywaną metodę analizy skutków realizacji projektu, którą będzie monitoring wdrażania projektu. Będzie się on odbywał poprzez analizę wskaźników produktów, rezultatów i oddziaływania. Za zarządzanie Programem oraz za nadzorowanie wdrażania poszczególnych zadań będzie bezpośrednio odpowiadała Rada Gminy.

Zadania określone w POŚ są zgodne z zasadą zrównoważonego rozwoju i uwzględniają obszary, tj.:

- dobrobyt gospodarczy;
- równowagę społeczną;
- zdrowe środowisko życia.

Spis tabel

Tabela 1. Liczba mieszkańców na terenie Gminy Jabłonka w podziale na płeć w latach 2010-2016 (źródło: dane GUS).....	11
Tabela 2. Gęstość zaludnienia na terenie Gminy Jabłonka w latach 2010-2016 (źródło: dane GUS)	11
Tabela 3. Wyniki monitoringu chemizmu gleb ornych na terenie Gminy Jabłonka w 2005, 2010 oraz 2015 roku (źródło: www.gios.gov.pl)	14
Tabela 4. Złoża surowców mineralnych na terenie Gminy Jabłonka (źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych)	15
Tabela 5. Stan JCWP na terenie Gminy Jabłonka w 2016 roku (źródło: WIOŚ Kraków).....	17
Tabela 6. Ocena wód wykorzystywanych do zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia na terenie Gminy Jabłonka w 2016 roku (źródło: WIOŚ Kraków)	18
Tabela 7. Ocena stanu JCWPd na terenie Gminy Jabłonka (źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych)	19
Tabela 8. Charakterystyka GZWP na terenie Gminy Jabłonka (źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych)	19
Tabela 9. Charakterystyka sieci kanalizacyjnej na terenie Gminy Jabłonka w latach 2011-2017 (źródło: Zakład Usług Komunalnych w Jabłonce)	22
Tabela 10. Charakterystyka sieci wodociągowej na terenie Gminy Jabłonka w latach 2011-2016 (źródło: dane GUS).....	22
Tabela 11. Wyniki klasyfikacji stref dla wszystkich zanieczyszczeń uwzględnianych w ocenie rocznej dokonywanej pod kątem ochrony zdrowia (źródło: Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2016 roku)	25
Tabela 12. Klasy dla strefy małopolskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń uzyskane w ocenie rocznej dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin (źródło: Ocena jakości powietrza w województwie małopolskim w 2016 roku).....	25
Tabela 13. Wartości poziomów krótkookresowych hałasu komunikacyjnego w województwie małopolskim w 2015 roku (źródło: WIOŚ Kraków)	28
Tabela 14. Wyniki pomiarów pól elektromagnetycznych w środowisku na terenie Gminy Jabłonka w 2016 roku (źródło: WIOŚ Kraków)	30
Tabela 15. Pomniki przyrody na terenie Gminy Jabłonka (źródło: Rejestr pomników przyrody, RDOŚ Kraków, stan na 1.02.2018 r.)	36
Tabela 16. Przewidywane oddziaływania na środowisko i ich ocena (źródło: opracowanie własne).....	54
Tabela 17. Wpływ POŚ na formy ochrony przyrody na terenie Gminy Jabłonka (źródło: opracowanie własne)	74

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie Gminy Jabłonka na tle powiatu nowotarskiego (źródło: www.gminy.pl)	10
Rysunek 2. Liczba mieszkańców Gminy Jabłonka w latach 2010-2016 (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS)	11
Rysunek 3. Granice złóż na terenie Gminy Jabłonka (źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych)	15
Rysunek 4. Punkty monitoringu, jednolite części wód podziemnych oraz główne zbiorniki wód podziemnych na terenie Gminy Jabłonka (źródło: Centralna Baza Danych Geologicznych	21
Rysunek 5. Przebieg Korytarzy ekologicznych na terenie Gminy Jabłonka (źródło: opracowanie własne na podstawie danych GDOŚ).....	38
Rysunek 6. Schemat powiązania ze sobą dokumentów strategicznych obowiązujących na szczeblu krajowym (źródło: Strategia Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko).....	43